

KAŽIPOT

mesečnik slovenske skupnosti

številka

20

november,
2006.

letnik II

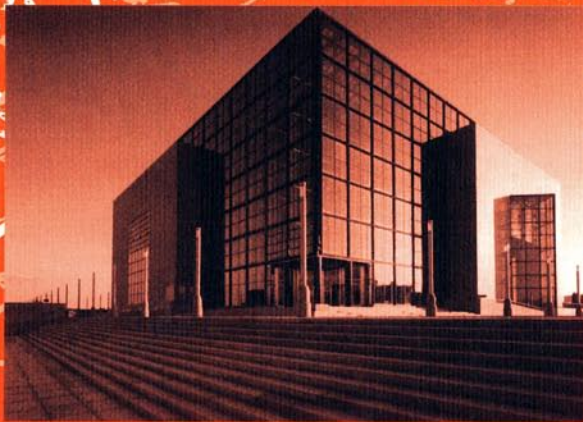
ISSN 1845-5034

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske pridne so te dale,
spomin na tebe vedno nosil bom,
ponos kvarnerke lepe si obale.

Slavko Arbitar, «Bazovica»

USTVARJALCI DVEH KULTUR STVARATELJI DVIJU KULTURA

Pomemben dogodek v kulturnem sodelovanju med Slovenijo in Hrvaško je bila razstava, odprta 7. oktobra v Narodni in univerzitetni knjižnici v Zagrebu, od 9. novembra pa bo na ogled tudi v Ljubljani

KAŽIPOT

Mesečnik slovenske skupnosti
na Reki in v PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Marjana Mirković, Darko Mohar,
Vitimir Vitaz
Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334- 977

Glavna urednica: Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta Si-T

Lektorica
Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelji:
Slovenski dom KPD Bazovica,
bazovica@bazovica.hr
Svet slovenske narodne manjšine Reke
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-503

Oblikovanje:
Branko Lenić

Tisk: Tiskara «Sušak»

Prelom in tehnično urejanje:
Ri-TaCom, Reka

Mesečnik finančno podpirajo:
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Mesto Reka, Primorsko-goranska županija

Naklada: 500 izvodov

Naslovnica in zadnji strani:
Katalog razstave Ustvarjalci dveh kultur

Karikatura:Bojan Grlica

SLOVENSKI DOM KPD «BAZOVICA»

tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torek in četrtek :
12.00 – 14. 00 in 18.00 – 20.00
tel.: + 385 51 324 321,215 406
fax: 334 977

MePZ – vaje ponedeljek:
18.00 – 21.00

Dramska skupina - sredi, po dogovoru
Folklorno-plesna skupina
torek in četrtek: 19.00 – 21.00

Dop. pouk slovenskega jezika in kulture
ponedeljek, torek in sredi:
18.00 – 21.00

Planinska skupina - torek:
20.00 – 21.30

Svet slovenske narodne manjšine Reke
četrtek: 10.00 – 12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
sredi: 10.00 – 12.00
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

Hišnica: Marija Darapi, tel.: 337 000

Gostinska ponudba:
Buffet Saratea, tel.: 331 079

Kažipot november 2006, št. 20,

letnik II

Kazalo:

- 3..... Obvestila
- 6..... Tema
- 7..... Pismo
- 9..... Dogodki oktober
- 23... Napoved november
- 27... Iz drugih društev in svetov
- 28... Nespregledano
- 30... Novo na knjižnih policah
- 30... Aktualno
- 40... Zanimivosti
- 41... Iz slovenske dediščine

EUROEGON

Priprave na 60. obletnico društva

Še vedno vabimo vse, ki imajo stare dokumente, fotografije, oglase ali izrezke iz časopisov, ki pričajo o navzočnosti slovenske skupnosti na Reki ali dejavnosti našega društva, da nam jih odstopijo na vpogled. Želeli bi izpopolniti dokumentacijo za arhivsko zbirko in jo predstaviti ob jubileju.

Iz arhiva KPD Bazovica:

Pevski zbor reških Slovencev, Ičići 1949. Najstarejša slika zbora v arhivu.

OBVESTILO

Slovenski dom KPD Bazovica ima zaradi spremenjenega delovnega časa nove uradne ure: torek in četrtek od 12.00 do 14.00 in 18.00 do 20.00.

Novе spletne strani mladinske skupine

Mladinska skupina je pripravila novo spletno stran v okviru društva, naslov je: www.bazovica.hr/mladinci. Objavljene bodo novice o sestankih, izletih in drugih novostih, na njej pa so tudi informacije o stikih ter klubu reških študentov v Ljubljani, ki ima zanimivo kratico krš oz. krsh; člani se sestajajo v Ljubljani, komunicirajo pa tudi po spletnih straneh na naslovu:

<http://groups.yahoo.com/group/krsh/>, stik: Ivan Fućak, telefonska številka v Sloveniji je 386 (0)51 813 142 , naslov elektronske pošte pa: zikazikson@yahoo.com.

Mladinska skupina, ki jo vodi Damijan Pipan, bo nadaljevala srečanja vsako drugo in četrto soboto v mesecu, na dnevnem redu pa bodo med drugim naslednje teme: organizacija skupine pohodnikov, izdelava emblema in dogovor o izletih; novembra je v načrtu obisk Slovenije. Vsi zainteresirani lahko pišejo na naslov elektronske pošte mladinci@bazovica.hr ali za informacije pokličejo Tanjo Fućak na telefonsko številko 095 82 07 897.

11. novembra bo v okviru priprav na snemanje dokumentarnega filma o dejavnostih v društvu Bazovica potekala prva mladinska delavnica, ki bo namenjena pisanju scenarija. Spada v projekt Ljubo doma, kdor ga ima, ki ga vodi Matea Hotujac iz Zagreba, dokumentarec s tem naslovom pa je bil v zagrebškem Slovenskem domu posnet lani in si ga zainteresirani lahko ogledajo v društvu. Stik: Tanja Fućak.

(M.K.)

Damijan Pipan je študent računalništva na ljubljanski univerzi.

Foto: D. M.

Tanja Fućak je nedavno diplomirala na reški ekonomski fakulteti.

Foto: M. M.

Knjižnica in čitalnica 2006/2007

Dejavnost v knjižnici in čitalnici tudi v tej sezoni poteka pod skrbnim vodstvom Loredane Jurković in Slavka Arbitra. Prostori so odprti ob torkih in četrtek od 10.00 do 12.00 in 18.00 do 20.00 ure, na ogled pa so dnevnik (Delo, Dnevnik in Novice), tedniki (Nedeljski dnevnik, Mladina, Jana) in mesečniki (Moja Slovenija, Planinski vestnik) v slovenščini. Člani društva si lahko tudi izposodijo knjige.

Loredana Jurković je v društvo začela prihajati kot majhna deklica; obiskovala je slovenski oddelek na OŠ Matteotti, sodelovala v več skupinah in vsa leta ostala aktivna in zvesta ter vsestransko angažirana članica.

Slavko Arbiter vas s svojim umirjenim nastopom in razmišljujočimi besedami preprosto MORA očarati, je po srečanju z njim nedavno navdušeno izjavila mlada novinarka koprške televizije Vesna Potočar. Kot dolgoletni član in eden redkih pesnikov je društvu podaril izjemno zapuščino več svojih pesmi in upajmo, da bomo po brošuri o Reki dočakali tudi izid njegove pesniške zbirke.

Seznam pooblaščenih sodnih tolmačev za slovenski jezik

Županijsko sodišče na Reki smo zaprosili za seznam vseh pooblaščenih sodnih tolmačev za slovenski jezik. Objavljamo ga po vrstnem redu, kot smo ga prejeli, enaka informacija je na vpogled tudi v omarici za sporočila v pritličju Slovenskega doma.

1. Dolores Pijetlović, dipl. pravnica,

Reka, tel.: 339 890, 098 355 022

2. Jelena Juretić, dipl. pravnica,

Reka, tel.: 233 838, 201 356

3. Spomenka Hadžiev, prof.,

Mali Lošinj, tel.: 232 702

4. Josip Vehovec, dipl. ekonomist,

Reka, tel.: 626 494, 098 338 068

5. Vida Srdoč, dipl. org. dela,

Viškovo, tel.: 257 319, 256 246

6. Marija Donadić, prof.,

Reka, tel.: 431 049

7. Petra Žagar, prof., Prezid,

tel.: 422 479, 822 188, 091 523 80 27

8. Mladen Petković, mag. ekonomije,

Reka, tel.: 637 297, 091 136 85 19

9. Majda Rubelj, dipl. ekonomistka,

Reka, tel.: 217 949, 091 525 9530

10. Sandra Bevanda, dipl. pravnica, Reka,

tel. 511 405, 091 15 11 405

11. Davor Škrebilin, dipl. pravnik, Ča-

bar, tel.: 821 014, 098 1962 538

12. Irena Grubiša, prof.,

Reka, tel.: 671 246, 098 977 5226

13. Marjana Mirković, dipl. novinarka,

Reka, tel./faks: 219 188, 091 593 6086

Oddelek za slovenstvo na Hrvaškem

Zanimiv predlog raziskovalke na ljubljanskem Inštitutu za narodnostna vprašanja dr. Vere Kržišnik Bukić o potrebi sistematičnega raziskovanja slovenstva na Hrvaškem bo morda po objavi nedavnega pogovora na to temo kot posebna točka zašel tudi na dnevni red sestanka katerega od desetih slovenskih društev ali devetih svetov slovenske narodne manjšine na Hrvaškem, čeprav gre za vprašanje, ki bi mu lahko posvetili posebno srečanje, kar spodaj podpisana kot podpredsednica koordinacije svetov in predstavnikov ob tej priložnosti tudi predlagam.

Kažipot pa je prejel odgovor, ki ga je na vprašanje o usodi predloga za ustanovitev posebnega oddelka za raziskovanje slovenstva v okviru INV poslal direktor te ustanove dr. Mitja Žagar, ki naše prve pošte ni prejel. V njem piše:

”Z zanimanjem sem prebral tudi intervju s kolegico Vero in z večino povedanega se strinjam, čeprav na določene zadeve (npr. glede organiziranosti, vključno s politično organiziranostjo v obliki političnih strank) gledam nekoliko drugače. Ko gre za relativno majhne manjšine (ne nujno številčno, ampak v relativnem razmerju do ostalega prebivalstva), oblikovanje lastnih političnih strank ni nujno najbolj uspešna strategija, saj so manjšinske skupnosti že zaradi svoje številčnosti obsojene na marginalizacijo in v političnem procesu ne morejo prodreti, če zakonodaja ne zagotavlja posebnih mehanizmov za njihovo predstavljanje. To, po mojem mnenju, velja tudi za slovensko manjšino na Hrvaškem, mnogi problemi pa se kažejo tudi v Avstriji in Italiji. Situacija je seveda lahko drugačna na ravni lokalne samouprave, kjer pa se včasih boljše rezultate lahko doseže z oblikovanjem list, pri katerih bi bilo idealno, če bi se v njih povezale vse ali kar najštevilnejše politične opcije v konkretni manjšini v konkretnem okolju.

Glede pobude na INV pa je tako, da smo pri njenem uresničevanju omejeni predvsem s finančnimi sredstvi. Tako smo, kot to poudarja tudi dr. Kržišnik-Bukićeva, uspeli zaposliti mlado raziskovalko, ki sodeluje z njo pri proučevanju tematike Slovencev na Hrvaškem. Na žalost pa nimamo sredstev, da bi lahko zaposlili še koga, kar bi bilo – poleg nujno potrebnih formalnih in organizacijskih postopkov – nujno potrebno, da bi lahko oblikovali oddelek. Tako je trenutno edina možnost ta, da se pridobijo raziskovalni in drugi projekti, na katere je mogoče povabiti zunanje sodelavce; tu pa se spet pojavlja problem, da takšni projekti, tudi ko so pripravljeni in prijavljeni, ne dobijo potrebnega financiranja. Vedno znova se tako vrnemo k finančnim problemom, ki pa so, žal, ključni pri razpravah. Brez ustreznih finančnih sredstev lahko le občasno skličemo kakšen sestanek, na katerega povabimo zainteresirane udeležence, saj na INV nimamo niti

Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Foto: www.inv.si

sredstev za tovrstne dejavnosti. Ponovno poudarjam, da bo INV – takoj ko bodo zagotovljeni finančni in kadrovske pogoji za to – lahko oblikoval delovno skupino za proučevanje Slovencev na Hrvaškem in slovensko-hrvaške meje, do takrat pa je vse, kar lahko storimo, da izrazimo svojo dobro voljo.”

Dr. Mitja Žagar pismo končuje z mnenjem, da bi bila na INV organizacijsko primernejša rešitev od oddelka ustanovitev delovne skupine, za katero ne bi potrebovali nobenih formalnih postopkov in tudi ne posebnih sredstev. (M.M.)

PISMO (pisma objavljamo v izvorniku in nelektorirano)

Novokračine: v dolini tihi je vasica mala

Obmejna vas Novokračine leži v občini Ilirska Bistrica, njeni prebivalci pa so bili vedno povezani z Reko, oddaljeno komaj 27 km, kamor so se tudi preseljevali, mnogi od njih pa imajo na reških pokopališčih tudi zadnje počivališče. Iz generacije Novokrajcev, odseljenih po drugi svetovni vojni, je tudi Dolores Laginja Rutar, po domače Švabova, ki je tako kot številni drugi nekdanji vaščani močno navezana na svoj domači kraj. Zato je pred leti, skupaj s sestro, dala pobudo za srečanje sovaščanov in njihovih potomcev, ki živijo na Reki in okolici. Prvemu srečanju v Gostilni Sušak pri Novokračinah leta 2000 so sledila druga, nazadnje so se sešli oktobra 2004. Pobudnica, na katero nas je opozorila Marija Valenčič, ima stike in vse Novokrajce z Reke in okolice zapisane v natančni evidenci. Za Kažipot je v slikovitem narečju napisala naslednje pismo, s katerim nekdanje sovaščane, kot pravi, tudi vabi, da navežejo stike.

Dolores Laginja Rutar: Zgodovina znana in neznana

”Na sami meji slovensko-hrvaške meje Jelšane-Rupa, kraj malo večeg hriba, v dolini leži mala slovenska vasica, s 74 številkami hiš. Na tem hribu sv. Katarina so prej tri tisoč let živeli ljudje. Ali niso mogli živeti in so se preselili v dolino, kjer so živeli od polja in vode, kjer teče samo pet potokov. Niso bili žejni, ampak težko so imeli življenje, ker je to pasivni kraj – črni in beli kamen. Pred prvo svetovno vojno možakarji so delali po svetu, da bi preživljali družine; odhajali so v Ameriko, Rusijo, Avstrijo in Bosno. Nekateri se niso nikoli vrnili, pokrila jih je tuja zemlja. Okupirani smo bili od Musolinotove Italije – 27 let morali so ljudje govoriti italijanski

jezik. Posebno v šolah ali doma se je govorilo slovensko, da niso Italijani slišali; jaz sem obiskovala predšolski vrtič (azilo). Naši ljudje so bili vezani na najbližje mesto Reko, kjer je narod delal največ v luki, ki smo jo klicali Portofranco. Naši so ljudje delavci bili in ostali. Kdor ni želel biti pod Italijo, so ljudje se odselili v Jugoslavijo prek Sušaškega mosta. Granice ali meje so bile Il. Bistrica, Gomance, Klana, Židovje, Breza, Jurdani – vse ob železnici, pri riječki banki Zameta, Orehovica, Cerkvica na novem britofu, Drenova po Kozali na most Sušak. Naši so ljudje delali po tem teritorju. Studena, Grobinščina, Marčelji, Viškovo, Mariniči in Kastav z okolico so bili pod staro Jugoslavijo kralja Petra. No, obiskala nas je tudi druga svetovna vojna; vas je bila bombardirana in uničena, bežali smo pred sovražnikom v sigurnejše vasi in se potem vračali. Imeli smo težko mladost; po vojni narod se je spet zaposlil na Reki v razna podjetja, bolnico in ugostiteljstvo – Podjetje Jadran, Tretji maj, Benčić, Luka itd.

Mladi so končali šolanje na Reki; mnogi smo se naselili in ostali živeti na Reki, saj nas je do danes, 2006. leta, še živečih tukaj okrog 40 ljudi, pa umrlih 38 vaščanov – lahko bi ustvarili v Reki in okolici slovensko vasico, kot se kličje vas Novokračine ali V dolini tihi je vasica mala.”

Generacija reških Novokračev na prvem srečanju 23. septembra 2000.

Foto: Petar Nikolić

DOGODKI OKTOBER

7. oktober

NSK (Narodna i sveučilišna knjižnica) Zagreb

Ustvarjalci dveh kultur, razstava

Razstava, katere avtor je dr. Mihael Glavan (Narodna in univerzitetna knjižnica NUK Ljubljana), je bila odprta 5. oktobra in bo v Narodni in univerzitetni knjižnici v Zagrebu na ogled do 4. novembra, zatem pa jo bodo prenesli v Ljubljano (9.–25. novembra). Spremljala je Slovenski slavistični kongres, ki je od 5. do 7. oktobra potekal v Zagrebu, prvič zunaj meja Slovenije.

Razstava je prva skupna akcija slovenske in hrvaške nacionalne knjižnice. Pripravili so jo sodelavci obeh knjižnic, z besedili v katalogu pa tudi ugledni profesorji filozofskih fakultet v Ljubljani in v Zagrebu (Dr. Josip Stipanov, dr. Vladimir Osolnik, dr. Zvonko Kovač in dr. Mihael Glavan). Predstavitev v Zagrebu so obogatila izvirna dela iz fondov NSK, njen ravnatelj dr. Josip Stipanov pa ima dogodek za enega najpomembnejših v tem letu. Predstavljeni so ustvarjalci dveh kultur, znani pisatelji, književniki, zgodovinarji, publicisti in prevajalci, ki so pisali v slovenskem in hrvaškem jeziku in ustvarili dela, pomembna za oba naroda, v stoletjih pa vtakna tudi v evropski kulturni krog. Namen razstave je dokumentiranje in utrjevanje kulturnih stikov med sosednjima narodoma, potrjevanje dobrih kulturnih odnosov med RS in RH, predstavitev izbranega slovenskega in hrvaškega leposlovja in humanistične znanosti v obeh državnih središčih.

Na ogled je 60 izvornih rokopisnih, tiskanih in kartografskih eksponatov ter 20 stenskih panojev (reproducirano gradivo) iz obdobja srednjega veka, 16. stoletja (reformacije), ko so delovali Primož Trubar, Antun in Jurij Dalmatin, Stjepan Konzul Istranin Franjo Bučar, zatem iz 17. in 18. stoletja (Grgur Mekinić, Janez Vajkard Valvasor, Pavao Ritter Vitezović) ter plodnega 19. stoletja (Stanko Vraz, France Prešeren, Ivan Cankar, Janez Trdina, August Šenoa, Josip Stare in niz drugih enako pomembnih ustvarjalcev), vse do 20. stoletja (Miroslav Krleža, Zofka Kvedrova, Ivan Goran Kovačić, Dragutin Domjanić in številni drugi književniki in prevajalci – Luko in Ana Marija Paljetak, Mirjana Hećimović, Jagna Pogačnik).

Razstava bo od 9. do 25. novembra na ogled v tudi v NUK-u v Ljubljani.

(M.M.)

Silvin Jerman, predsednik društva Slovenski dom iz Karlovca, predstavnici karlovske knjižnice IGK Hida Biščević in Nada Eleta, ravnateljica in dr. Josip Stipanov, ravnatelj NSK. Foto: M. M.

6.–8. oktober
Gledališče Marina Držića,
Dubrovnik
Mali oder Bursa

Andrej Jelačin: Piknik s tvojo ženo, režija Alojz Usenik
V glavnih vlogah: Loredana Jurković in Alojz Usenik

Dramska skupina KPD Bazovica je na povabilo SKD Lipa v Dubrovniku uspešno odigrala 122. uprizoritev priljubljene komedije Piknik s tvojo ženo Andreja Jelačina. Vtise je zbrala Zdenka Jelovčan.

Zdenka Jelovčan:
Nastop v Dubrovniku

Pobudo za gostovanje v prelepem Dubrovniku je dal vodja dramske skupine Alojz Usenik že pred dve-ma letoma v Zagrebu, na proslavi 70. obletnice delovanja zagrebškega Slovenskega doma. Takrat je navezal stike s predsednico in tajnico SKD Lipa iz Dubrovnika, Barbaro

Njirić in Magdaleno Sekula. Po dogovarjanju terminov za gostovanje je naša skupina 7. oktobra zvečer v dvorani Malega odra Bursa v gledališču Marina Držića naposled uprizorila priljubljeno komedijo Piknik s tvojo ženo.

Zelo smo se veselili obiska v Dubrovniku, mestu, ki po vsem svetu slovi po svoji lepoti in zgodovini. Z Reke smo se odpeljali zgodaj zjutraj. Vožnja je bila prijetna, vreme sončno in toplo, panorama čudovita. Po poti smo se večkrat zaustavili, večji odmor s kosilom pa smo si privoščili na krasnem izletišču Radmanove Mlinice ob reki Cetini pri Omišu. V Dubrovnik smo prispeli pravočasno. Ob mogočnem Tuđmanovem mostu nas je dočakal član društva in nas popeljal v hotel Vis, ki stoji ob morju, na Lapadu, predelu Dubrovnika s številnimi hoteli. Po večerji nas je obiskala in pozdravila še tajnica društva Lipa Magdalena Sekula s soprogom. Dogovorili smo se za ogled Dubrovnika prihodnji dan in nastop v dvorani Bursa ter se zadovoljni odpravili na nočni sprehod po starem delu mesta. Kmalu pa smo se odpravili na koncert znanega dubrovniškega folklornega ansambla Linđo, kamor nas je povabila naša tajnica Marijana Košuta. Koncert se je začel ob 21. uri na impresivnem odru v naravnem okolju iz kamna, v Lazaretih, dubrovniški karanteni iz 16. stoletja, eni od znamenitosti, zaradi katerih je Dubrovnik pod zaščito Unesca. V hotel smo se vrnili polni lepih vtisov.

Naslednji dan smo dopoldne znova odšli na sprehod v mesto, prepolno turistov. Lepo se je bilo sprehajati po Stradunu skupaj z drugimi obis-

kovalci: Američani, Japonci, Italijani, Nemci itd. Pred Dubrovnikom je bilo zasidranih veliko ogromnih potniških ladij. Tudi kavo smo popili na Stradunu, zatem pa si ogledali dvorano za nastop ter prenesli vse rekvizite. Kot po navadi je naš dramski vodja Lojze za mojstrom luči Milanom organiziral vse, kar je potrebno za čim boljšo predstavitev našega Piknika. Kosili smo na Stradunu, v majhni značilni gostilni Dundo Maroje. Obisk Dubrovniku je bil popoln, ko nas je zatem dočkala članica društva Nada Šarić in nam v preostalem kratkem času kot vodička razkazala znamenitosti Dubrovnika: staro pristanišče, vrata Pile, palačo Sponza, Knežev dvorec, Onofrijevo vodnjak, Orlandov steber, cerkev Sv.Vlaha in druge znamenitosti, pa še enkratno butično trgovinico –galerijo z nakitom Đardin. Nato smo se spet vrnili v hotel na Lapadu, po krajšem počitku in zgodnji večerji pa smo šli nazaj v mesto, na nastop v dvorano Bursa. Na predstavi Piknika se je v mali dvorani zbralo polno gledalcev. Čeprav je primanjkovalo svežega zraka, sta Loredana Jurković in Alojz Usenik s svojo razgibano igro navdušila pozorno občinstvo, ki se je s simpatijami vključilo v razvoj dogodkov na odru. Ploskanje se je, kot po navadi, začelo že med samo predstavo, nadaljevalo pa seveda tudi po njej. Po predstavi, čestitkah in izmenjavi lepih besed in daril smo pospravili kulise ter se z organizatorji odpravili na kratko druženje v Gradsko kavarno. Poslovnili smo se, ker je naš kombi moral zapustiti mestno trdnjavo, in zadovoljni odšli v hotel. Domov smo se odpeljali polni krasnih vtisov. Na poti

nas je znova spremljal lep sončen dan, tako da smo obiskali svetovno znani botanični vrt Trsteno in tam uživali v prekrasni naravi. Po dobrem kosilu v gostilni Tomislav v Boraji pa smo imeli smolo. Zaradi okvare na motorju Kombi ni mogel več naprej. V Posedarju smo čakali na nov prevoz, ki je prišel čez nekaj ur. Zaradi omenjene nezgode smo si morali "prisilno" ogledovati Posedarje, domov pa smo končno prispeli opolnoči. Kljub temu so naši vtisi o obisku in gostovanju v Dubrovniku ostali nespremenjeni! Doživetje je bilo enkratno in nepozabno. Hvala organizatorjem in – na svidenje!

Z nastopa Foto: M. G.

Tudi publika je sodelovala
Foto: M. G.

7. oktober
Slovenski dom KPD Bazovica
Bralne urice
Vodja: Jasna Zazijal Marušić

Znova so se začele bralne urice za najmlajše. Vodi jih Jasna Zazijal Marušić, organizira Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije, potekale pa bodo, tako kot lani, vsako drugo soboto. V novi sezoni jih bo popestril ogled slovenskih filmov in večja izbira priljubljenih stripov legendarnega Mikija Mustra. Prve urice se je udeležil samo Arian, čas pa si je krajšal z branjem dogodivščin Zvitorepca, Lakotnike in Trdonje.

(M.M.)

Bralne urice. Foto: M. M.

13. oktober
Program Pozdrav z Gorenjske
MePZ KUD Kamna Gorica,
zborrowodja Slavko Mežek

ŠKD Vigenjc OŠ Staneta Žagarja
Pozdrav z Gorenjske je prinesel veder splet slovenskih pesmi in plesov, s katerimi so nastopajoči skupaj s filmskimi posnetki kar najlepše predstavili Lipniško dolino in nam podarili prav prisrčen večer.

Posebej prisrčen še zato, ker so osrednjo vlogo na odru in ob njem

poleg mešanega pevskega zbora Lipnica, ki ga vodi Slavko Mežek, tokrat imeli otroci, učenci šolskega kulturnega društva Vigenjc osnovne šole Staneta Žagarja: otroška folklorna skupina Voša iz Ovsiš, ki jo vodi Vilma Kravanja Gosnik, na harmoniki pa spremljata Eva Godec in Marko Bešter, in mladi filmarji, katerih mentorja sta Marjeta Koselj in Peter Urbanija.

Folklorna skupina Voša, Ovsiš. Foto: M. M.

Kot je povedal zborovodja Slavko Mežek, je zbor Lipnica, ki deluje štiri leta, in to v okviru Kulturnega društva Kamna Gorica, že nastopal po zamejstvu, v okviru Srečanja s slovenskimi pokrajinami, sem pa sodi tudi obisk splitskega Triglava junija lani v Kropi. Turnejo ob Jadranu so začeli v dvorani Bazovice, kjer so nastop napovedali s Prešernovimi verzi in ga končali z Zdravljico, zanj pa so bili nagrajeni z navdušenim in dolgotrajnim ploskanjem obiskovalcev, med katerimi so bili tudi učenci nedavno uvedenega slovenskega pouka na reški OŠ Pečine z učiteljico Ireno Margan, ki je kot nekdanja učenka šole Staneta Žagarja med pevci prepoznala tudi svojega nekdanjega sošolca.

(M.M.)

Na prireditvi sta bila tudi učenca pouka slov. jezika na OŠ Pečine Lidija in Nikola Simičević

Srečanje sošolcev:
"Mejačeva" Irena in "Putrhov" Zdravko

Predsednik Vitomir Vitaz se zahvaljuje za lep večer.

MePZ KUD Kamna Gorica. Vse foto: M. M.

15. oktober 185 let Narodnega muzeja Slovenije

Narodni muzej Slovenije so kot Deželni muzej za Kranjsko ustanovili Kranjski deželni stanovi 15. oktobra 1821 in je najstarejša slovenska muzejska institucija.

Ob jubileju so pripravili več dogodkov in odprli vrata obiskovalcem; omenimo naj razstavo Slovenski jezik: identiteta in simbol (Kratka zgodovina Slovencev), zgoščeno predstavitev osrednjih kulturno-zgodovinskih potez Slovencev od karantanskih časov dalje. Postavitev sledi položaju in vlogi slovenščine v javni rabi, v pravnih razmerjih (npr. ustoličevanje, razsojanje) in verskih obredih (krščanski nauk in molitve). V tem obdobju je slovensko ozemlje postalo del karolinškega imperija, od sredine desetega stoletja je politični in civilizacijski okvir Slovencev za dobrih osemsto let postalo sveto rimsko cesarstvo, po njegovi ukinitvi v začetku devetnajstega stoletja pa je bila to še dobrih sto let avstrijska monarhija. V vseh teh dolgih stoletjih sta bila jezika komunikacije na uradni ravni sprva latinščina, nato nemščina, ki je imela v cesarstvu največ govorcev, slovenščina pa je ostajala in se razvijala kot jezik imen in toponimov, ljudske pravotvornosti in literature, cerkve, sodnih postopkov in šolstva na najnižji ravni. V času protestantizma je bila toliko zrela, da so jo mogli Primož Trubar in njegovi sodelavci brez težav uporabiti za najrazličnejša besedila: prevode najzahtevnejših verskih tekstov z Biblijo na čelu, pesmi, molitve, slovarje, slovnico. V nekaj

desetletjih so tako izdali približno petdeset tiskanih del. Poslej si je slovenščina počasi, a nezadržno utirala pot v javno rabo, posebno še, odkar so se njene vrednosti v 18. stoletju zavedeli izobraženci. V naslednjem stoletju, ko so Slovenci dozoreli v narod, pa je vsesplošna uporaba slovenščine v javnosti in posebej šolstvu postala ena glavnih političnih zahtev. A treba je bilo počakati še do konca dvajsetega stoletja, da so si izborili politično tvorbo, v kateri prvič predstavljajo veliko večino prebivalstva in tako v celoti prevzemajo odgovornost tudi za obstoj svojega jezika. Več: www.nar muz-lj.si.

(M.M.)

Skupaj s Prirodoslovnim muzejem se Narodni muzej Slovenije stiska v neorenesančnem Rudolfinumu. Foto: Delo

19. oktober
Odbor za narodne manjšine
Mesta Reka
Mestna hiša, Reka

Sejo odbora za narodne manjšine je tokrat vodila podpredsednica dr. Nataša Zrilič, na dnevnem redu pa je bila seznanitev s smer-

nicami razvoja mesta v prihodnjem letu.

Seje se je v imenu Sveta slovenske narodne manjšine Reke udeležila članica Marijana Košuta.

Kot zanimivost iz dokumenta objavljamo dva zanimiva podatka, omenjena med strateškimi prednostmi: v poglavju o Ustvarjanju pogojev za novo kulturno podobo Reke je med drugim napovedan zaključek del pri obnovi in rekonstrukciji mavzoleja Gorup na reškem pokopališču Kozala, za kar je, kot je Kažipot že pisal, mesto pred tremi leti namenilo vsoto 1,60-0.000 kn, dela pa tečejo. V poglavju o Vlaganju v znanje mladih je omenjen tudi pouk slovenskega jezika za osnovnošolce, ki sicer poteka na Osnovni šoli Pečine, njegovo uvedbo pa so mestne oblasti sprejele z vso podporo in ravnateljici Ireni Margan še pred začetkom za pobudo izročile celo zahvalo. (M.M.)

Sejo Odbora je vodila dr. Nataša Zrilič.
 Foto: M. M.

21. oktober
100. obletnica Mestne glasbe
Trsat
Pihalna godba Vevče
Reški Korzo in Trsatska čitalnica

Polna dvorana ob predstavitvi monografije. Foto: Novi list

V slovesnostih ob pomembni, 100. obletnici Mestne glasbe Trsat so sodelovali tudi člani Pihalne godbe Vevče iz Ljubljane, ki jo od avgusta letos vodi mladi Aljoša Deferri. Gostujoči orkester je svojo stoletnico praznoval pred šestimi leti, razvil pa se je ob finančni podpori Papirnice Vevče, iz katere je bilo tudi največ godbenikov. Z ureditvijo gmotnega položaja se je začela dvigati kvaliteta in v Sloveniji je malo godb, ki so svojemu kraju vtisnile takšen pečat, kot ga je v več kot stotih letih Papirniški pihalni orkester Vevče ali Vevška godba, kot piše na spletni strani. S svojo kvaliteto so njeni glasbeniki že zdavnaj prerasli okvire kraja, v katerem delujejo. Radi jim prisluhnejo tudi zunaj Slovenije, o čemer pričajo številna povabila, pohvale in nagrade za umetniške dosežke.

Vse pohvale so poželi tudi na Reki: po dopoldanskih koračnicah na Korzu so se zvečer predstavili tudi s samostojnim koncertom v dvorani čitalnice na Trsatu. Z vsebinsko izredno pestrim programom, od klasike in filmske glasbe do južno-ameriških in slovenskih ritmov, so navdušili več kot sto obiskovalcev, od katerih so se po dolgotrajnem ploskanju z odra poslovili še z venčkom narodnih in znano pesmijo Lepo je biti muzikant.

V monografiji o trsatski pihalni glasbi, ki je izšla ob jubileju, predstavili pa so jo 25. oktobra, je med drugimi omenjen tudi slovenski glasbenik Anton Žmitek (Bohinj 1913 – Maribor 2001), fagotist v orkestru reške opere, ki se je trsatski pihalni godbi kot klarinetist priključil leta 1952. Pet let pozneje, 1957, je prevzel mesto kapelnika in orkester vodil do preselitve v Maribor 1960. Pod njegovim vodstvom so glasbeniki dosegli enega največjih uspehov, drugo mesto na zveznem jugoslovanskem tekmovanju pihalnih godb na Ohridu, pomnijo pa ga tudi po izredni proslavi ob petdesetletnici orkestra.

(M.M.)

Anton Žmitek. Foto: Iz monografije

Kristina Riman, članica KPD Bazovica in obeh slovenskih manjšinskih svetov, je v orkestru igrala flavto (1993 – 1997).

Foto: M.M.

Irena Margan: Koncert je bil nepričakovano in vrhunsko glasbeno doživetje!

Foto: M. M.

25. oktober
Slovenski dom KPD Bazovica
Svet slovenske narodne manjšine
Reke, seja

Seja zupanijskega sveta, podpredsednik Milan Grlica. Foto: M. M.

Pod vodstvom predsednika sveta Milana Grlice so člani sprejeli delovno poročilo in načrt za prihodnje, pregledali tekočo dejavnost, na dnevnem redu pa je bilo med drugim tudi mesečno nadomestilo. Sklep o tem je bil sprejet na predhodni seji mestne vlade, na podlagi Pravilnika o nadomestilu stroškov in nagradi za delo članom svetov in predstavnikom narodnih manjšin (NN 24/06). Mestne oblasti na Reki se tako znova lahko pohvalijo z dosežkom pri uresničevanju manjšinskih pravic: prve v državi so namreč sprejele sklep o mesečnem nadomestilu članom manjšinskih svetov, uresničevati pa ga bodo začele v prihodnjem letu. Nadomestilo je sicer v najnižjem zakonsko predpisanem znesku, 10 % od možnih največ 50 % od vsote, ki jo sicer prejemajo mestni svetniki. Kot je sklenjeno na seji, bodo člani nadomestilo prejeli v obliki enkratnega izplačila ob koncu leta. Edino nadomestilo za sodelovanje v delu svetov so doslej izplačevale oblasti v Istri, kjer so člani svetov na mestni in županijski ravni prejeli t. i. sejnino za udeležbo na sejah.

(M.M.)

Svet slovenske narodne manjšine
Primorsko-goranske županije,
seja

Svet na županijski ravni je sprejel finančno poročilo in načrt za 2007, kratko poročilo o letošnjem delovanju in se seznanil z načrti do konca leta, med drugim z napovedanimi predstavitvenimi obiski v krajih, kjer so bile l. 2003 oz. 2004 razpisane tudi volitve za svete slovenske narodne manjšine (Opatija, Matu-

lji, Klana, Čabar), a zaradi neinformiranosti in nezainteresiranosti ni bilo predlaganih kandidatov. Prvi obisk bo potekal v Opatiji skupaj s slovenskim manjšinskim svetom na občinski ravni iz Lovrana, zanj pa je vso podporo že izrazil župan dr. Amir Muzur. Predstavljeno bo dosedanje delovanje – predvsem tečaj slovenskega jezika v Lovranu in mesečnik Kažipot, pa tudi bralne urice in pouk slovenskega jezika kot prostovoljne dejavnosti na reški OŠ Pečine ter projekt Slovenski prispevek županijski dediščini.

(M.M.)

Seje sveta na županijski ravni se udeležujejo tudi gostje, med njimi Vinko Žibert, prvi predsednik krovne organizacije slovenskih društev na Hrvaškem leta 1992.

Foto: M. M.

25. oktober

Agencija za vzgojo in izobraževanje, Reka

Strokovno srečanje

V okviru Zavoda za šolstvo RH je na Reki potekalo strokovno srečanje za osnovne šole z območja Liško-senjske in Primorsko-goranske županije. Izkušnje s področja varstva osebnih podatkov v šoli je posredovala gostja iz Slovenije, predstavnica Ministrstva za šolstvo in šport RS Milena Gačeša, srečanja pa se je udeležila tudi ravnateljica OŠ Pečine Irena Margan, ob tej priložnosti tudi prevajalka.

(M.M.)

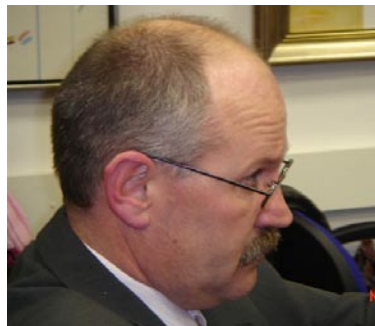
26. oktober

Slovenska manjšinska koordinacija SLOMAK

Državni zbor RS, Ljubljana

Državnemu sekretarju Zorku Pelikanu in predsedniku pristojne parlamentarne komisije Janezu Krambergerju je Darko Šonc kot žgoč problem društev na Hrvaškem predstavil predvsem prostorske težave, ki jih je po njegovem mnenju treba reševati vsaj za triletno obdobje. Brez svojih prostorov so trenutno društva v Dubrovniku, Labinu in Zadru, društvo v Karlovcu ima zaenkrat sedež v knjižnici, splitski Triglav pa je na začasnem naslovu, ki sploh ne zadostuje za potrebe tega zelo aktivnega društva. Dogovorjeno je, da bo poseben sestanek na to temo organiziran do konca tega leta, vendar se bo dnevni red na njem verjetno povečal, saj bodo do takrat predvidoma ustanovljena nova slovenska društva v Istri in Slavoniji: v Umagu in Bujah ter Osijeku. V tem času pa je napovedan tudi prvi sestanek Strateškega sveta za zamejstvo, v katerem je za drugega člana s Hrvaške imenovan predsednik reške Bazovice Vitomir Vitaz.

(M.M.)

Vitomir Vitaz drugi član Strateškega sveta pri Vladi RS za zamejstvo

26. oktober Energija in okolje, Opatija Mednarodni kongres

Energetika in varstvo okolja v RH v procesu pridružitve EU je bila osrednja tema letošnjega tradicionalnega mednarodnega kongresa. V sodelovanju z reško podružnico Hrvaške zveze za sončno energijo in ljubljansko fakulteto za strojništvo ga je organizirala reška tehnična fakulteta, srečanje pa je pritegnilo strokovnjake in predavatelje s Hrvaške in sosednjih držav. Pozornost v razpravah so med drugim namenili obnovljivim energetskim virom, energetskim sistemom, učinkovitemu gospodarjenju z energijo ter varstvu okolja, na dnevnem redu pa so bila tudi vprašanja, zanimiva za lokalno okolje, denimo morebitna lokacija uplinjevalnikov (LNG-terminalov), vloga vetrnih elektrarn v elektroenergetskem sistemu na Hrvaškem, razmere v jedrski energetiki in zakonodaja, ki ureja področje energetike in varstva okolja. Med organizatorji je tudi predsednik znanstvenega odbora kongresa prof. Zmagoslav Prelec z reške tehnične fakultete, ki je kongres na kratko ocenil z besedami:

“S ponosom lahko ugotovimo, da je bil letošnji mednarodni kongres “Energija in okolje”, ki je že dvajsetič tradicionalno potekal v Opatiji, zelo uspešen. Na srečanju je bilo izpostavljeno skupno več kot osemdeset zelo pomembnih raziskovalnih in strokovnih del iz Hrvaške in tujine, med temi devet iz Slovenije. Glavni cilj letošnjega Kongresa je bil usmerjen v poti in načine, kako nadaljevati razvoj energetike,

upoštevajoč principe trajnostnega razvoja. Upamo in tudi verjamemo, da bodo poročila Kongresa pomenila dragocen prispevek pri reševanju številnih problemov s področja energetike, varstva okolja in trajnostnega razvoja.” (M.M.)

Dr. Zmagoslav Prelec je nekdanji učencem slovenske šole na Reki. Foto: M. M.

26. oktober Slovenski jezik na OŠ Pečine v oddaji Prizma

Oddaja HRT Prizma, namenjena pripadnikom narodnih manjšin na Hrvaškem, je pripravila prispevek o pouku slovenskega jezika na OŠ Pečine. Obisk je potekal sočasno s pripravo prispevka, ki ga je na to temo snemala tudi ekipa koprške TV za oddajo Dobro jutro na prvem programu Televizije Slovenija. Ravnateljica Irena Margan, ki vodi pouk, je predstavila projekt, ki je naletel na veliko zanimanje, najmlajši pa so se v pristrčnem nastopu predstavili s prvo pesmico v slovenščini in zaplesali Ringaraja. Ob tej priložnosti je napovedana tudi prva prireditev, miklavževanje, ki bo v “slovenski” učilnici potekalo 5. decembra. Program v

slovenščini bo pripravil neutrudni gledališki navdušenec Alojz Use-
nik, ki bo tudi zaigral Miklavža, v
spremstvu pa bodo sodelovali tudi
učenci. V okviru pouka je kot do-
polnilna dejavnost organizirana
tudi otroška folklorna skupina, ki
jo vodi nekdanja baletna solistka
reškega gledališča Veronika Bog-
danović.

(M.M.)

Ringa, ringa, raja, muca pa nagaja ...

Foto: M. M.

26. oktober

41. Borštnikovo srečanje
Slovenski gledališki festival
Slovensko narodno gledališče
Maribor

Ignacij Borštnik.

Foto: www.sng-mb.si

Borštnikovo srečanje je osred-
nji slovenski gledališki festival,
na katerem se vsako leto zvrstijo
najboljše predstave domačih gle-
dališč, ob njegovem zaključku pa
podelijo nagrade za najboljšo pred-
stavo, režijo, igralske, glasbene in
druge umetniške dosežke. Poseb-
ne pozornosti je deležna podelitev
Borštnikovega prstana. Vsako leto
ga prejme igralka ali igralec, ki je
zapustil globoko umetniško sled.

Festival poteka v Slovenskem na-
rodnem gledališču Maribor, kjer
je leta 1965 tudi pognal korenine,
sprva kot Teden slovenske drame,
ki ga je utemeljil Fran Žižek, re-
žiser in vsestranski gledališki ter
televizijski ustvarjalec, ki je že v
prvih dneh po drugi svetovni vojni
umetniško znova postavil na noge
slovensko gledališče. Leta 1970 je
prireditvev postala tekmovalni fe-
stival, ki si je privzel ime Borštni-
kovo srečanje – po igralcu Ignaciju
Borštniku (1858–1919), uteme-
ljitelju umetniškega gledališča na
Slovenskem, prvem režiserju v so-
dobnem smislu besede in mojstr-
skem oblikovalcu najzahtevnejših
vlog, zlasti v modernem realistič-
nem sporedu na prelomu 19. in 20.
stoletja.

SNG Maribor.

Foto: www.sng-mb.si

Letos je srečanje je spremljala razstava o igralski poti Marije Vere, organiziran je bil simpozij o slovenski komediji, ki je bil v znamenju 250. obletnice rojstva prvega slovenskega komediografa Antona Tomaža Linharta, ter številne debate in omizja.

Dobitnik letošnjega Borštnikovega prstana, najvišjega slovenskega priznanja na področju igre, je Peter Ternovšek, gledališki igralec, rojen 10. aprila 1947 in član mariborske Drame od leta 1971. Na matičnem odru je izoblikoval vrsto dramskih likov iz domače in tuje gledališke literature, nastopil v nekaj celovečernih filmih (Let mrtve ptice, Moj ata, socialistični kulak, Ljubezen nam je vsem v pogubo) ter več televizijskih filmih in nadaljevankah, za svoje vloge pa je prejel tudi več nagrad in priznanj.

Peter Ternovšek.
Foto: www.sng-mb.si

Strokovna žirija je po ogledu desetih tekmovalnih uprizoritev v izboru selektorja Mateja Bogataja ugotovila, da je tudi letošnji festival postregel z nekaj vrhunskimi predstavami, ki se dotikajo nekaterih ključnih vprašanj sodobnega človeka in obenem izhajajo tudi iz jasnega razmisleka o vlogi gledališča.

Velika nagrada BS: za najboljšo uprizoritev je razglašena predstava Tene Štivičič Fragile! v režiji Matjaža Pograjca in izvedbi Slovenskega mladinskega gledališča; nagrado za najboljšo režijo je prejel Jernej Lorenzi za predstavo Ep o Gilgamešu v izvedbi Slovenskega mladinskega gledališča, za estetski preboj pa Ivica Buljan za režijo predstave Ena in druga Botha Strauša v izvedbi Slovenskega mladinskega gledališča. Med drugim so podelili še pet enakovrednih igralskih nagrad, ki so jih prejeli Radko Polič, Marinka Štern, Nataša Matjašec, Janja Majzelj in Barbara Cerar. Več: www.borstnikovo.info. (M.M.)

26. oktober
Slovenska manjšinska koordinacija SLOMAK
Državni zbor RS, Ljubljana

Osrednja tema jesenskega srečanja vodstva Slovenske manjšinske koordinacije (Slomak) je bila ocena položaja slovenskih manjšin na Koroškem, na avstrijskem Štajerskem, na Madžarskem in Hrvaškem ter v Italiji. Predstavniki krovnih organizacij so med drugim ocenili možnost, da bi se manjšinska koordinacija povečala z nastankom stalnih delovnih skupin na področju kultu-

re, športa, gospodarstva, medijev in drugih aktivnosti. V nadaljevanju sta se seje udeležila še predsednik parlamentarne komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu Janez Kramberger ter državni sekretar in vodja Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan. Beseda je tekla tudi o pripravah na prvo sejo Sveta za manjšine, ustanovljenega na podlagi novega zakona o Slovencih zunaj meja Republike Slovenije. (M.M.)

28. oktober
Slovenski dom KPD Bazovica
Viktor Šest in Marijan Mirt, likovna razstava

Viktor Šest: neuničljiv življenjski optimizem in hudomušno razumevajoč pogled na vsakdanje življenje in človeške napake

Oktohrska likovna razstava je bila v prostorih knjižnice in čitalnice organizirana v sodelovanju s SKD Istra iz Pulja, od koder je tudi pri-

spela na Reko, in mariborskim društvom likovnih umetnikov.

Na manjši slovesnosti ob odprtju je predsednik KPD Bazovica Vitoimir Vitaz med drugim izrazil zadovoljstvo, da ima društvo priložnost svojo dejavnost obogatiti z razstavo priznanih umetnikov, ki sta se odzvala povabilu in do konca meseca na ogled postavila slike in skulpture. Umetnika je predstavil predsednik mariborskega društva likovnih umetnikov Peter Vernik, kulturni program pa je izpolnil krajši nastop MePZ KPD Bazovica pod vodstvom zborovodje Franja Bravdice.

Razstavo je spremljal tudi katalog, v katerem je o akademskem slikarju Viktorju Šestu (Ljubljana, 1956), samostojnem ustvarjalcu na področju kulture, ki je diplomiral leta 1981 na oddelku za slikarstvo na ljubljanski akademiji za likovno umetnost pri prof. Kiarju Mešku, likovni kritik Mario Berdič med drugim zapisal, da se "tradicionalno posveča človeški figuri, bodisi samostojni ali v manjših skupinah s prevladujočimi žanrskimi, neredko portretno zasnovanimi upodobitvami, kjer si množično sledijo dame in gospodje iz visoke in manj visoke družbe, ljudje iz teatra (s poudarkom na baletkah), glasbeniki, uradniki, lovci – takšni ali drugačni, športniki, pismonoše, vojaki (včasih tudi s konji), ljudje iz javnega življenja ali iz sosredstva, neredko tudi ženski akti ipd. Mor-da so najbolj ironične upodobitve razoroženih soldatov, ki segajo od tragikomičnega don Kihota in Napoleona, pravkar odpuščenega iz psihiatrije, do brkatega generala Maistra in upokojenih generalov v

invalidskih vozičkah. Vsi nastopajoči so v hudomušni parodiji na nekdanjo slavo, v smislu vanitas ali memento mori, čezmerno obteženi z medaljami in ne počnejo drugega kot da paradirajo, torej edino, za kar so še sposobni.

O kiparju Marijanu Mirtu (Zagreb, 1957), ki je diplomiral na zagrebški akademiji za likovno umetnost v razredu prof. Mira Vuca, pa likovna kritičarka Klara Poljšak med drugim piše, da se avtor tokrat predstavlja z opusom figuralne plastike, ki je ustvarjen na "svojevrsten način: njegove ekspresionistično razpotegnjene figure nas v določenih segmentih asociirajo na Giacomettijevo plastiko, vendar je Marijan v uporabi skrbno izbranega izraznega materiala precej inovativen. Poigrava se z oblikovanjem mehke železne žice v

kombinaciji s trdo podlago, ki daje figuri osnovno obliko, s čimer prihaja do zanimivih likovnih rešitev. Na poseben vezni način prepletena žica, ki se sprehaja po figuri, jo povezuje v zaključeno enoto, oblikuje telesnost in figure obogati ter razgiba. Tako nastale podaljšane skulpture izražajo na eni strani krhkost in eleganco, hkrati pa odslikavajo umetnikovo trdno voljo in moč kiparskega izražanja."

(M. M.)

Marijan Mirt: samosvoja in specifična likovna govornica

Zanimiva razstava. Foto: M.M.

29. oktober 37. Kvarnerska revija amaterskega filma KRAF Hrvaški kulturni dom na Sušaku

S podelitvijo nagrad in predvajanjem trinajstih nagrajenih filmov se je zaključil festival KRAF, istočasno pa je bila napovedana nova prireditev z naslovom More (Morje), v okviru katere je bila odprta razstava fotografij. Grand prix je prejel Esteban Crespo za fiksijski film Amar (To love), prvo nagrado Slaven Žimbrek za igrani film Heavy lifting Breathless – a Wallstreet version, drugo pa Dragan Karlo D. Došen za dokumentarno-igrani film Domjenak 1 (Zakuska).

(M. M.)

Dragan Karlo D. Došen znova prejel nagrado.

Foto: M. M.

NAPOVED NOVEMBER

1.–4. november

Kvarnerska revija amaterskega filma KRAF

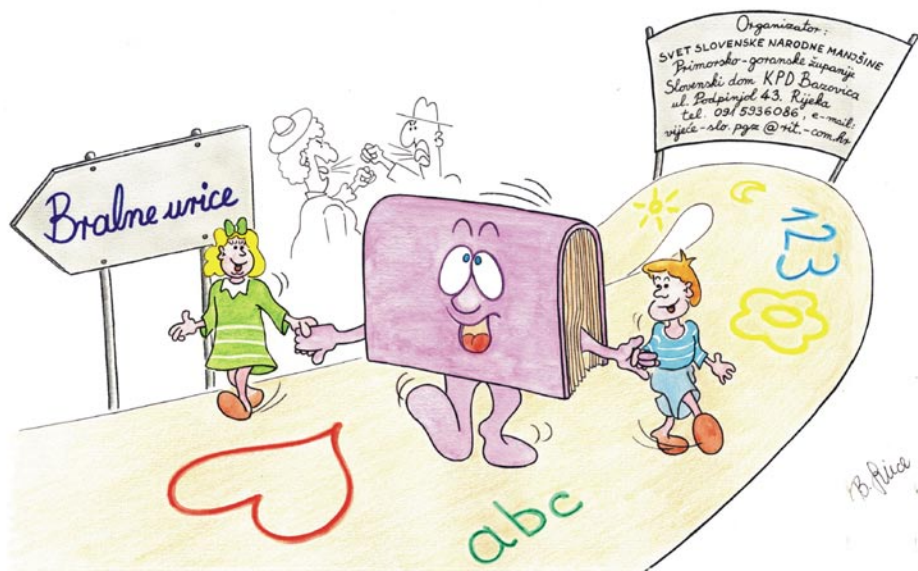
Hrvaški kulturni dom na Sušaku

Reški festival poteka od leta 1969, na njem pa so prijavljeni do 15 minut trajajoči filmi z različno tematiko, ki se potegujejo za nagrado strokovne žirije in občinstva. Tokrat je prijavljenih 49 filmov iz BiH, Estonije, Italije, Makedonije, Poljske, Slovenije, Španije in Hrvaške.

4. november, 11.00:
Slovenski dom KPD Bazovica
Bralne urice

Enourno srečanje v organizaciji Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije bo vodila njegova članica Jasna Zazijal Marušić, namenjeno pa bo predvidoma ogledu novosti iz videoteke. Najmlajši si bodo lahko tudi izposodili slikanice ali druge knjige.

Avtor plakata je Bojan Grlica

5. november

Dvorana Vatroslav Lisinski, Zagreb
Kulturna ustvarjalnost narodnih manjšin

Pod pokroviteljstvom Vlade RH bo v Koncertni dvorani Vatroslav Lisinski potekala deveta prireditev Kulturna ustvarjalnost narodnih manjšina v RH. Na programu so nastopi društev 17 od skupno 22 registriranih narodnih manjšin, med njimi tudi mešanega pevskega zbora Triglav iz Splita pod vodstvom Tatjane Kurajica. (M. M.)

SKD Triglav lani na Reki

6. november

Hrvaški kulturni dom na Sušaku
11. festival lutkovnih gledališč
Lutkovno gledališče Ljubljana:
Hamlet, režija Vito Taufer

Festival bo letos napovedala gostujoča predstava iz Slovenije, namenjena odraslim: Hamlet v izvedbi Lutkovnega gledališča Ljubljana in režiji Vita Tauferja, reškemu občinstvu dobro znanega režiserja. (M. M.)

7.–11. november

Interliber, knjižni sejem
Zagrebski velesejem, Zagreb

Slovenija bo partnerska država na letošnjem knjižnem sejmu Interliber, ki bo od 7. do 11. novembra potekal v Zagrebu pod geslom Knjige in učbeniki so IN. V okviru slovenske založniške dejavnosti bo med drugim predstavljen roman Alamut Vladimira Bartola, preveden v 19 jezikov, največjo pozornost pa bo gotovo pritegnila predstavitev hrvaškega prevoda knjige Misli o življenju in zavedanju slovenskega predsednika Janeza Drnovška, ki je tudi napovedal svoj prihod.

V spremljajočem kulturnem programu, ki ga organizira Ministrstvo za kulturo RS, se bodo zvrstile filmske in gledališke predstave ter glasbene prireditve in razstave. (M. M.)

9. november, 20.00:

Atelje Došen – galerija Raj
Voljen Grbac, razstava fotografij

Dragan Karlo D. Došen redno organizira razstave. Foto: M. M.

9. november, 18.00:
Galerija Kortil
Branko Suhy, likovna razstava

BRANKO SUHY

Pozivamo Vas na otvoritev izložbe slik i crteža
u četvrtak 09. studenoga 2006. u 18 sati
Galerija KORTIL, Rijeka, Strossmayerova 1

09. studenoga - 02. prosinca 2006.

KORTIL

Kataložni tekst i otvorenje izložbe: Berislav Valušek

Branko Suhy, povabilo za razstavo v organizaciji umetniške agencije Kopart.

Reška umetniška agencija Kopart je za letošnjo razstavo med umetniki iz Slovenije izbrala Branka Suhyja, rednega profesorja na ljubljanski akademiji za likovno umetnost in med drugim tudi predsednika Bienala slovenske grafike Otočec/Novo mesto. Branko Suhy se bo na Reki predstavil prvič.

(M. M.)

18. november, 11.00:
Slovenski dom KPD Bazovica
Bralne urice, vodi Jasna Z. Marušić

Drugo novembrsko srečanje z najmlajšimi bo namenjeno dogovoru o nastopih na prireditvah in morebitnem izletu v Ljubljano in ogledu Slovenskega etnografskega muzeja.

23. november, 19.00:
Atelje Došen – Galerija Raj, Ulica ateljejev
Marija Braut: Portreti

Marija Braut: Seveda pridem na Reko!
Foto: M. M.

Znana fotografinja Marija Braut se je odzvala povabilu lastnika Galerije Raj Dragana Karla D. Došena in pripravila razstavo svojih fotografij na temo portretov. Razstava bo organizirana v sodelovanju z Muzejem za umetnost in obrt iz Zagreba, na njej pa bo uveljavljena fotografinja Marija Braut, rojena v Celju, predstavila fotografije portretov znanih predstavnikov kulturnega življenja.

Marija Braut (1929, Celje) velja za najstarejšo hrvaško fotografinjo. V Zagrebu živi od leta 1941, kot učenka Toše Dabca pa se je 1967. začela ukvarjati s fotografijo, s katero se je prvič samostojno predstavila leta 1969 v Galeriji študentskega centra. Sledilo je več kot sto samostojnih in številne skupinske

razstave na Hrvaškem in v tujini. Sodeluje pri dnevnikih, revijah, katalogih likovnih umetnikov in drugih publikacijah. Za svoje delo je bila večkrat nagrajena. (M. M.)

26. november, 15.00:
Gasilski dom, Gaberke
MePZ KPD Bazovica na predstavitvi zgoščenke Pozdravljeni

Skupina ljudskih pevk Gaberški cvet bo v dvorani gasilskega doma predstavila prvo zgoščenko z naslovom Pozdravljeni. Na zabavni prireditvi ob tej priložnosti bodo poleg njih nastopili še MePZ KPD Bazovica, ljudski godci Porini pa počini iz Miklavža pri Ormožu, Bratje Aubreht, Ansambel Golte, Bratranci, Mateja Jan, Ansambel Svit in Oktet Zavodnje. (M. M.)

29. november, 20.00:
Slovenski dom KPD Bazovica
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ, seja

Na zadnji seji v letu bodo potrdili poročilo o delu v 2006, pregledali načrt za prihodnje, se seznanili s finančnim položajem in se dogovorili o prednostnih temah.

Seja je odprta za vse zainteresirane obiskovalce. (M. M.)

30. november
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
Simon Gregorčič – razstava ob 100. obletnici smrti

Simon Gregorčič. Foto: www.nuk.si

Gregorčičeva pesem se je glasila z recitacijskih odrov od čitalniških časov do danes, tolažila je rojake po svetu in bodrila bojujoče se in trpeče v prvi in drugi svetovni vojni, na spletni strani NUK-a piše dr. Mihael Glavan. Spevnost njegovih verzov je izvabila glasbo mnogim skladateljem in marsikatera pesem je na potovanjih med ljudmi ponarodela. Pesnikova zapuščina priča o njegovem pesniškem ustvarjanju in osebnem bivanju v prostoru in času ter hkrati oblikuje in razodeva kulturnozgodovinsko podobo Slovencev od druge polovice 19. stoletja do našega časa. Avtor razstave dr. Mihael Glavan dodaja, da je Gregorčič zapustil bogat osebni arhiv svojih rokopisov, pisem in ko-

respondence, ohranilo se je precej njegovih fotografij, še več likovnih upodobitev pa je nastalo po njegovi smrti. Na razstavi bo predstavljen temeljit izbor izvirnega arhivskega gradiva in prve izdaje tiskov, dopolnjen z reprodukcijami slikovnega gradiva na plakatih. Več: www.nuk.si.

(M. M.)

Gregorčičevi stihii niso ostali zaprti med platnicami, ampak pogosto zadonijo v pesmih. Foto RTV SLO

IZ DRUGIH DRUŠTEV IN SVETOV

Slovenski dnevi v Karlovcu

Mestna knjižnica Ivana Gorana Kovačiča v Karlovcu je od 24. do 26. oktobra pripravila že 13. Slovenske dneve, tokrat v sodelovanju s karlovškimi Kulturnim društvom Slovenski dom, registriranim junija letos. Njegov predsednik Silvin Jerman je prvega dne predstavil predavanje z naslovom Franjo Serafin Vilhar Kalski – o Slovencu, ki je postal hrvaški skladatelj v Karlovcu. Z izvajanjem Vilharjevih del so predavanje obogatili profesorji z glasbene šole Radmila Boček, Ana Obrovac, Tonči Petković in Anita Kaić. Drugi dan prireditve so odprli likovno razstavo z naslovom

Po dolini reke Kolpe, na kateri so sodelovali tudi umetniki iz Novega mesta, ter predstavili ponatis knjige Reka Kolpa in njeno porečje avtorja Milana Šenoa. Z literarnim večerom, v katerem sta na zanimiv način eden drugemu predstavila sogovornikovo ustvarjalnost, sta srečanje sklenila književnika Marjan Pungartnik in Jadranka Matić Zupančič, ki je njegovo prozo in poezijo prevedla v hrvaščino in jo tudi recitala; omeniti velja, da je prav Matić Zupančičeva, sicer zaposlena v novomeški knjižnici Mirana Jarca, že vsa leta glavna pobudnica dogajanj v sodelovanju s karlovško knjižnico.

Udeležence letošnjih Slovenskih dni je sprejel tudi karlovški župan Miro Škrgatić, sprejema pa so se med drugimi udeležili tudi tretji sekretar veleposlaništva RS v RH Roman Weixler, ravnateljica karlovške knjižnice Nada Eleta in predstavniki novomeške občine in knjižnice ter v imenu SKD Triglav iz Splita predsednik Boštjan Kordiš in vodja likovne skupine Ivan Kosmos. Vse njihove besede ob tej priložnosti je mogoče strniti v misel, da gre za dragocene vezi, ki jih je treba negovati in ohranjati tudi v prihodnje.

(M. M.)

Ceferin se vrača v Zadar

SKD Lipa v Zadru je v multimedij-ski dvorani Mestne knjižnice 13. oktobra pripravila odmevno predstavitev oddaje slovenske TV z naslovom Ceferin se vrača domov iz serije Pod klobukom. Dogodka sta se iz Slovenije udeležila tudi ured

Darja Jusup na predstavitvi.
Foto: arhiv SKD Lipa

nica oddaje in scenaristka Tatjana Trtnik in igralec Davor Božič, iz Zadra pa med drugimi igralec lutkovnega gledališča Lobel Nižić in scenograf Nenad Stojaković, sin pokojnega lutkarja Branka Stojakovića, ki je pred dvajsetimi leti ustvaril nepozabnega razbojnika Ceferina v danes kulturni predstavi Zvezdica Zaspanka, pravljici, ki jo je leta 1952 napisal legendarni Fran Milčinski Ježek. Oddaja Pod klobukom je pravzaprav prelepa slovensko-hrvaška razglednica Zadra, v kateri igralec Davor potuje po sledih Ceferina vse do Zadra, v samo lutkovno gledališče v Jazinah, kjer o Brankovem delu in spomnih nanj pripoveduje njegova nekdanja sodelavka Milena Dundov, lutkarica in režiserka. Za Davorja je obisk tega lepega dalmatinskega mesta obenem priložnost, da spozna njegove znamenitosti, od glavne ulice Kalelarge, ki mu jo predstavi Darja in Nedjeljko Jusup (znani zadrski novinar in soproog predsednice slovenskega društva), zvonika sv. Stošije, Kapetanove kule in cerkve sv. Dominika do, seveda, morskimi orgeli. Posnetek Ceferinovega popotovanja je povsem očaral tudi domačine, ki se sprašujejo, ali so za tako lep film o svojem mestu –

kot je komentiral Neven Stojaković – res morali čakati na ustvarjalce iz Slovenije.

(M. M.)

Dogodka se je udeležila tudi urednica Tatjana Trtnik

NESPREGLEDANO

Mag. Katarina Pajnič: Struktura in položaj Slovencev na Hrvaškem

Katarino Pajnič smo na Reki in v Lovranu spoznali v okviru priprave njene magistrske naloge z naslovom Struktura in položaj Slovencev na Hrvaškem. Z obsežnim delom (več kot 300 strani), katerega izvod je poslala tudi na vpogled in za katerega se zahvaljujemo, je uspešno končala podiplomski študij politične geografije na filozofski fakulteti v Ljubljani pri mentorju dr. Jerneju Zupančiču.

V času, v katerem pobude za raziskovanje slovenstva na Hrvaškem v institucionalnem okviru ostajajo le želje, je razveseljivo in dobrodošlo zanimanje mladih v RS za proučevanje tega področja. Omenjena magistrska naloga pa je tudi za slovensko skupnost na območju Reke in županije pomembna kot vir koristnih informacij in dragocenih spoznanj.

Ne nazadnje velja poudariti, da je mnoge med nami posebej razveselil posluš, s katerim je Katarina pri terenskem delu pristopila k raziskovanju. Statistični podatki imajo zanjo pogosto tudi podobo in ime, zahvaljujoč uram in uram, preživetim v pogovorih z rojaki, med številnimi obiski in pregledovanjem društvenih arhivov in drugega gradiva. Sodeč po vezeh, stkanih ob teh priložnostih in še vedno spremljajočem interesu, njeno delo kljub uspešnemu zagovoru naloge še vedno in zavzeto traja, tako kot njena dobra volja, da se prijazno odzove na vsako našo prošnjo. Kaže, da se nam je pridružila na poti naših prizadevanj ohraniti dosedanja pričevanja, jih negovati in odstirati nova, s pripravo magistrske naloge pa je svoj prvi delež že uspešno prispevala. Upajmo, da bomo z obetajočo mlado zunanjo članico društev in sodelavko našega sveta še imeli priložnost sodelovati, kar bo v prid naši vse bolj skrčeni slovenski skupnosti na Hrvaškem, ter da bo svoj pogled, razmišljanja in ugotovitve v bližnji prihodnosti predstavila tudi širšemu občinstvu v PGŽ in morda v tej smeri spodbudila še koga. Iskrene čestitke!

(M. M.)

Poklon spominu na Josipa Gorupa in Radeta Pregarca

Zakonca Rozi in Alojz Usenik sta ob dnevu spomina na mrtve tudi letos prinesla cvetje in prižgala svečke na grobu gledališčenika Radeta Pergarca in pred mavzolejem Gorup na reškem pokopališču Kozala. Kot sta povedala, je grobnica Gorup še vedno zanimiva za različne obiskovalce. Lani je bila shajališče narko-

manov, zdaj, ko poteka njena obnova, pa je zanimiva predvsem kot kraj "kulturnega turizma" za razne fotografe in druge obiskovalce, ki se po njej sproščeno sprehajajo, kljub žici na vhodnih vratih, ki naj bi opozarjala na zaprt vhod in kljub očitnemu poteku obnovitvenih del.

(M. M.)

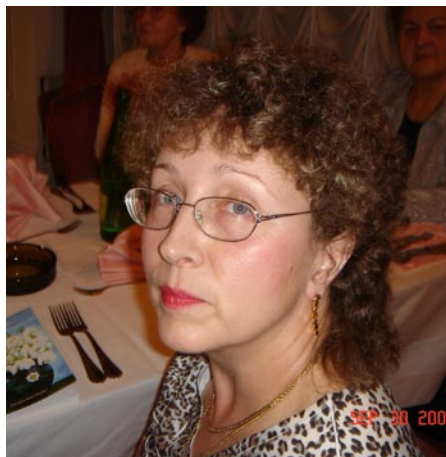

Grobnica menda najbogatejšega Slovence vseh časov, Josipa Gorupa, postaja mesto kulturnega turizma še pred dokončano rekonstrukcijo. Foto: M. M.

Grob Radeta Pregarca. Foto: M.M.

Damijana Šubic Pezdirc: Kraški zvončki, pesmi

V polni dvorani Mestne knjižnice v Pulju je predsednica SKD Istra Klaudija Velimirović predstavila že tretji knjižni naslov letos, zbirko pesmi *Kraški zvončki* članice Damijane Šubic Pezdirc, ki je knjigo, kot tudi prejšnja avtorja, Barbara Slivar in Martin Bizjak, delo tudi sama tudi ilustrirala. O knjigi je navdušeno spregovorila Zlata Knez, profesorica hrvaškega jezika na puljski gimnaziji, ki je napisala tudi spremno besedo. Krajši kulturni program ob tej priložnosti je zapolnil nastop mešanega pevskega zbora SKD Istra pod vodstvom Paole Stermotić, z recitacijami svoje poezije pa se mu je pridružila tudi Damijana Šubic Pezdirc. Program je povezovala in poleg Vesne Jelinčić tudi recitirala tajnica Jasmina Ilič Draković.

V imenu Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je finančno omogočil izid zbirke, je najboljšje želje za umetniški dogodek izrekel tudi državni sekretar Zorko Pelikan.

(M. M.)

Državljanstvo RS: aktualna tema od leta 1991

Državljanstvo RS je za Slovence na Hrvaškem bolj ali manj aktualna tema ves čas po osamosvojitvi obeh držav, pa naj gre za dolgoletno reševanje ali restriktivno tolmačenje zakona. Pravi val negativnih odločb pa je prišel leta 2005 in izrazi nezadovoljstva zaradi številnih zavrženih prošenj za sprejem v državljanstvo RS še vedno prihajajo. Na izdane odločbe pravzaprav ni mogoče dobiti konkretnjše obrazložitve oz. je ta predraga, saj je nadaljnji postopek treba (znova) plačati, ministrstvo za notranje zadeve pa je odločbe (gre za pridobitev državljanstva na osnovi 13. člena izredne naturalizacij) izdajalo na podlagi mnenj, ki jih je posredoval Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Merila pa so, kot kaže, težko opredeljiva. Za ilustracijo le trije primeri zavrženih prosilcev: prvi je starejši Slovenec slovenskega rodu po obeh starših, ki pa mu ni »ugotovljeno slovenstvo«, čeprav je bil kot enomesečni dojenček že leta 1947 prijavljen na seznam potencialnih bodočih učencev slovenske šole, za katero se je takrat zagnano borila utemeljiteljica Slovenskega doma na Reki Zora Ausec; drugi je mladi potomec slovenskega rodu, ki je v Ljubljani študiral, za diplomu prejel nagrado Prešernovega sklada in gradi uspešno kariero; tretja je mlada potomka slovenskega rodu, iz družine, ki je po umetniški plati prispevala delež h kulturni podobi društva, prosilka pa je v Sloveniji obnovila tudi družinsko hišo, kamor se je nameravala preseliti.

O temi, ki bo na dnevnem redu prihodnje seje Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije, je 12. oktobra razpravljala Komisija državnega zbora RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Njen član Samo Bevk je na ta problem opozoril Vlado RS že novembra leta 2005 in mesec pozneje prejel naslednji odgovor: "Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je v letu 2005 (do 18. 11. 2005) obravnaval 1444 vlog za sprejem v slovensko državljanstvo. Ministrstvu za notranje zadeve pa je v tem obdobju posredoval 441 pozitivnih in 1203 negativnih mnenj." Na januarski seji komisije je bil sprejet njegov predlog za revizijo mnenj, izdanih v postopku naturalizacije po 13. členu zakona o državljanstvu.

Na omenjeni seji je komisija obravnavala informacijo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu o realizaciji sklepov s področja pridobivanja slovenskega državljanstva. Revizijsko poročilo je posredoval državni sekretar Zorko Pelikan in povedal, da napak v opravljenih postopkih izdajanja mnenj urada ni bilo, da pa so bile prošnje » izjemno nekako površno pripravljene ... kot so imele priloge, je bilo resnično nemogoče ugotoviti ta dokazila aktivnih vizij (verjetno vezi, op. M. M.) z RS.« Napovedal je, da bodo na osnovi te razprave znova pripravili informacijo za diplomatsko-konzularna predstavništva, kjer navadno sprejmejo največ vlog prosilcev.

Samo Bevk je na seji izrazil dvom o neoporečnosti negativnih mnenj, pozdravil napoved o drugačni praksi urada v prihodnje in mu med drugim predlagal, da pripravi statistiko še za prvih devet mesecev letos. Predlog je bil sprejet. Več: www.dz-rs.si

(M. M.)

Znani trije morebitni predsedniški kandidati v RS

Kandidaturo za predsednika RS na volitvah prihodnje jesen je že napovedal Alojz Peterle, sedanji poslanec v evropskem parlamentu in predsednik prve demokratično izvoljene slovenske vlade, v kateri je bil gospodarski minister ekonomist Jože Mencinger, nekdanji rektor ljubljanske univerze. Ta je dejal, da bo najbrž kandidiral za predsednika republike, a šele, ko bo čas za to. Peterle je sicer edini, ki je uradno že napovedal svojo predsedniško kandidaturo, o tem pa razmišlja tudi predsednik Socialnih demokratov (SD) in Peterletov poslanski kolega v Evropskem parlamentu Borut Pahor. Več: www.mladina.si, www.rtv slo.si

(M. M.)

Lokalne volitve v Sloveniji

Na lokalnih volitvah za župane in občinske svetnike v 210 občinah je bilo 22. oktobra v prvem krogu izvoljenih 137 županov in županj; drugi krog volitev bo potekal 12. novembra. Z izidi so zadovoljni skoraj vsi: premier Janša pravi, da je SDS močno narasla podpora, čeprav je po mnenju analitikov njihov poraz v prvem krogu v prestolnici zelo boleč. Podobnikov SLS je dobil največ strankarskih županov, v NSi in DeSUS pa pravijo, da so popravili izide prejšnjih volitev. V LDS ugotavljajo, da so druga najmočnejša stranka v državi in prva v opoziciji, zadovoljni pa so tudi v Pahorjevem SD, kjer poudarjajo rast podpore.

Letošnje obvolilno dogajanje je bilo zelo pestro, od fizičnih groženj kan-

didata novinarju in pranja umazanega perila v javnosti do številnih kršitev volilnega molka.

Najhujši boj se je po pričakovanjih razplamtel v mestnih občinah, še posebej v Ljubljani, kjer je Zoran Janković župansko mesto osvojil že v prvem krogu, njegova lista pa 23 od 45 sedežev v mestnem svetu Mestne občine Ljubljana.

Novi župan Ljubljane Zoran Janković.

Foto: www.rtvsllo.si

Romska problematika: Ambrus, EU

Nekaj dni po volitvah je Slovenija dobila novo vročo temo: romsko problematiko. Prebivalci Ambrusa so po izgredi, po katerem so morali krajana odpeljati na intenzivni oddelek v bolnišnici, Romom zagrozili z linčem. Razmere so bile tako zaostrene, da so za red in mir v Ambrusu morali poskrbeti policijski specialci, za rešitev pa minister za notranje zadeve RS Dragutin Mate. Romsko družino Strojan so začasno preselili v zbirni center za tujce v Postojni, varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek pa je protestiral in z dogajanjem seznanil komisarja Sveta Evrope za človekove pravice Thomasa Hammarberga in mu v svojem pismu preselitev označil

kot konec pravne države ter opozoril tudi na nevarnost, da se takšen vzorec reševanja problema lahko ponovi kjer koli drugje.

Amnesty International pa v poročilu z naslovom Napačni začetki opozarja na neustrezno vlogo države pri izobraževanju Romov, saj podatki kažejo, da je v Sloveniji dostop do izobraževanja romskih otrok porazen, kar 90 odstotkov slovenske romske populacije pa naj bi bilo nepismene. Očitki poleg Slovenije letijo tudi na stanje v Bosni in Hercegovini ter na Hrvaškem. AI je zato pozval Evropsko unijo, naj skupaj z območnimi skupnostmi tem državam pomaga pri vključevanju romskih otrok v izobraževanje. Iz AIS tudi poudarjajo, da niso bili aktivno povabljeni h komentiranju osnutka krovnega zakona o Romih, ki je v obravnavi.

Romi

Romi so ljudstvo, ki izhaja iz predelov Indije, danes pa poseljujejo države od Južne Amerike do zahodne Azije. Podatki o njihovem številu so težko preverljivi, v 46 članih Sveta Evrope naj bi živelo 14 milijonov Romov, od tega jih je le en odstotek brez stalne naselitve. Največ Romov (3 milijone) je v Iranu, na Madžarskem in v Romuniji jih je okoli pol milijona, v Turčiji jih živi med 2 in 5 milijoni. Čeprav so stoletja živeli daleč narazen, jim je uspelo ohraniti lastno kulturo, običaje, zakonike, pa tudi jezik.

V grobem se Romi (Rom v sanskrtu pomeni "mož") med seboj delijo na štiri večje skupine: balkanske Rome s prevladujočim turškim

vplivom, vlaške Rome, ki so se oblikovali na območju današnje Rumunije, karpatske Rome iz Češke, Slovaške, Madžarske in Avstrije ter nordijske Rome, pri katerih prevladuje germanski vpliv.

V zgodovini so bili Romi najbolj znani po življenju na prostem, ukvarjanju z železjem, potujočih predstavah, glasbi, doslednih navadah in vedeževanju. Številne romske skupnosti so se sčasoma tudi ustalile in si sezidale bivališča ter se vključile v kulturo prevladujočega naroda.

Romi so kljub temu bili in so še danes v različnih družbah predmet diskriminacije, sovražnosti večinskega prebivalstva in celo nasilja. Najhuje se jim je godilo med 2. svetovno vojno, ko je zaradi nacistične ideologije umrlo do 800.000 Romov. Nič bolje se jim ni godilo v komunizmu, saj so jih želeli na Vzhodu nasilno vključiti in izkoreniniti njihovo kulturo. Romi oz. Cigani, kot jih po latinskem poimenovanju imenujejo v vzhodni Evropi, so bili in ostali hvaležna tarča za razlago različnih slabih dogodkov; takšna zavest se je skozi stoletja močno ukoreninila med preprostim ljudstvom, o čemer pričajo tudi nekatere legende, kot je tista, da so Romi soodgovorni za Jezusovo smrt, ker so bili edini pripravljeni skovati žebelje za njegovo križanje.

Tudi danes v različnih državah prihaja veliko obtožb na njihov račun, največ zaradi kraj in njihovega načina življenja, ki se izmika splošno sprejetim civilizacijskim normam zahodne kulture, o hudem kršenju človekovih pravic in diskriminaciji

pa Romi poročajo iz številnih evropskih držav.

Predsednik Zveze Romov Slovenije (23 društev deluje v 19 občinah) Jožek Horvat se je 2. in 3. oktobra v Dubrovniku udeležil seminarja o vlogi društev narodnih manjšin pri ohranjanju narodne identitete in o čezmejnem sodelovanju, na katerem so sodelovali predstavniki manjšinskih združenj in vlad iz 12 držav. Ob tej priložnosti je v intervjuju za oktobrsko številko biltena Manjinski forum (Manjšinski forum), ki ga izdaja Svet za narodne manjšine RH, na vprašanje o prihodnosti položaja Romov kot največje narodne manjšine v Evropi med drugim dejal:

“V Evropi živi dvajset milijonov Romov, zato je bil v Svetu Evrope ustanovljen Forum Romov, v katerem imajo vse evropske države svojega predstavnika. Forum se bo 6. novembra sešel na svoje drugo, tridnevno zasedanje; na prvem smo se konstituirali, tokrat pa se bomo seznanili s položajem Romov v Evropi. Menim, da v EU imamo svoje mesto, toda, kot je znano, naši problemi ne izhajajo z evropske, temveč lokalne ravni. Vplivne politične osebnosti iz vseh držav bi morale v evropskem prostoru spregovoriti o konkretnih romskih težavah. Če so predmet razprave npr. ekologija, kar je v redu, promet ali druga področja, zakaj se ne bi na široko zastavila tudi razprava o Romih?”
Več: www.rtv slo.si, www.mladina.si, www.dnevnik.si.

(M. M.)

Manjšinskim svetom podaljšani mandati?

Darko Šonc je kot predsednik krovne organizacije slovenskih društev in Koordinacije manjšinskih svetov objavil pisno podporo vladnemu osnutku Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah članov predstavniških teles enot lokalne in področne (regionalne) samouprave. Gre za spremembe, ki med drugim predvidevajo, da bi svete in predstavnike narodnih manjšin volili šele leta 2009, sočasno z lokalnimi volitvami, ne pa prihodnje leto, ko jim poteče sedanjí mandat in skupaj s parlamentarnimi.

Z vladnim osnutkom soglašá tudi saborski Odbor za človekove pravice in pravice narodnih manjšin, katerega člani so sprejeli tudi poročilo o uresničevanju Ustavnega zakona o pravicah narodnih manjšin na Hrvaškem v lanskem letu. Poročilo, sprejeto tudi v saboru, med drugim – kar zadeva svete – omenja primere dobre prakse in pri tem mesto Reka, sicer pa je področje sodelovanja lokalnih oblasti z manjšinskimi sveti in predstavniki kritično: osnovni pogoji za delovanje namreč marsikje še niso zagotovljeni, pogosta tarča kritike pa so tudi neurejeni volilni imeniki.

(M. M.)

Strateški svet za Slovence v zamejstvu: člana iz RH Darko Šonc in Vitomir Vitaz

Po neuradnih podatkih sta za člana novega posvetovalnega telesa pri Vladi RS imenovana Darko Šonc, kot vodilni predstavnik vseh

Darko Šonc

Vitomir Vitaz

slovenskih društev in svetov, član saborskega pododbora za narodne manjšine, Sveta za manjšine RH in Slovenske manjšinske koordinacije SLOMAK, in Vitomir Vitaz, predsednik Slovenskega doma KPD Bazovica z Reke. Strateški svet je posvetovalno telo, ustanovljeno na podlagi 19. člena Zakona o odnosih RS s Slovenci zunaj njenih meja, ki ga je Vlada RS sprejela na seji 4. aprila 2006.

(M. M.)

Razvojno poslovni svet

Marijana Košuta. Foto: M. M.

Po neuradnih informacijah sta za člana Razvojno-poslovnega sveta za Slovence po svetu za območje zamejstva s Hrvaške (obmejne županije in Zagreb) predlagana **Silvester Kmetič**, član vodstva zagrebškega Slovenskega doma, poslovnež, ki se ukvarja z računalniškimi sistemi za upravljanje dokumentov, in **Marijana Košuta**, tajnica KPD Bazovica, sicer pa absolventka na reški ekonomski fakulteti v pričakovanju zagovora svoje diplomske naloge na temo gospodarske menjave v odnosih med RS in RH. Oba člana sta na spletnih straneh Zveze slovenskih društev navedena tudi kot (edina) člana nadzornega odbora krovne organizacije vseh slovenskih društev na Hrvaškem.

Poslovno-razvojni svet za Slovence po svetu naj bi kot posebno svetovalno telo pri Vladi RS predvsem sprejemal smernice in priporočila za gospodarsko sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu ter ga spodbujal. (M. M.)

Čezmejno sodelovanje: kdaj delavnice na hrvaški strani?

Državni sekretar in vodja Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan je podal pobudo za tematsko iskanje možnosti čezmejnega sodelovanja na območju, kjer živi slovenska narodna skupnost na Madžarskem in madžarska narodna skupnost v Sloveniji. 6. oktobra je v Monoštru na Madžarskem potekalo prvo srečanje za pripravo analize možnosti in strategije razvoja ter krepitve čezmejnega sodelovanja na območju, kjer živi slovenska narodna

skupnost na Madžarskem. Predstavili so razvojne projekte in njihove nosilce ter si ogledali teren v porabskih občinah. Na sklepnem pogovoru v Slovenskem kulturno-informacijskem centru Lipa v Monoštru so udeleženci podprli predstavljene načrte. Srečanja so se med drugimi udeležili tudi predstavniki tržaškega Euroservisa, ki je svoje uspešne izkušnje pri pripravi projektov na tem področju predstavil na vseslovenskem srečanju v državnem zboru pred dva letoma.

Upajmo, da bomo obiskov na to temo kaj kmalu deležni tudi Slovenci na Hrvaškem.

Več: www.mszs.si (M. M.)

18. Ježkova nagrada Sašu Hribarju

V Festivalni dvorani v Ljubljani so 26. oktobra podelili Ježkovo nagrado, ki je šla letos v roke komika ter radijskega in televizijskega voditelja Saša Hribarja, znanega po svojem radijskem satirikonu Radio Ga Ga, s katerim navdušuje že skoraj dve desetletji, zadnji dve sezoni pa je tudi glavni protagonist v priljubljeni televizijski oddaji Hri-bar. RTV Slovenija nagrado podeljuje v želji, da bi vzpodbudila izvirne dosežke in opuse v zvrsteh radijske in televizijske ustvarjalnosti, ki sledijo žlahtni tradiciji Ježkovega duha. Člani žirije so odločitev pojasnili še z besedami, da je Sašo Hribar velik imitator, humorist, komik, radijski in televizijski ustvarjalec, medijski improvizator in provokator, izjemna osebnost v slovenskem kulturno-medijskem prostoru.

“O čemer ne moremo govoriti, temu se je treba smejati,” so prepričani ustvarjalci podelitve Ježkove nagrade, ki menijo, da je žlahtnost humorja v njegovi družbeni kritičnosti, obči človeškosti, njegovem odzivanju na stanje v družbi in celo več – odraz duhovnega stanja družbe.

Dosedanji Ježkovi nagrajenci so: Marjan Marinc, Bojan Adamič, Srečko Golob, Urban Koder, Iztok Mlakar, Mojmir Sepe, Ervin Fritz, Jani Kovačič, Tomaž Pengov, Pavle Lužan, Gojmir Lešnjak - Gojc, Vita Mavrič, Zlatko Šugman, Jure Ivanušič, Črt Škodlar, Nataša Tič Raljin in Andrej Rozman - Roza. (M. M.)

Nagrada tistim, ki najbolj sledijo žlahtni tradiciji Ježkovega duha. Foto: RTV SLO

Sašo Hribar se je z Radiom Ga Ga prvič predstavil leta 1989. Foto: RTV SLO

Zlati red za zasluge zamejskim Slovincem

Med letošnjimi prejemniki Zlatega reda za zasluge, ki ga je predsednik RS Janez Drnovšek podelil 25. oktobra, je tudi Kulturno društvo Ivan Trinko iz Čedad. Društvo je z zlatim grbom nagrajeno za dolgoletno plodno in pogumno delo ter za ohranitev in razvoj slovenskega jezika in kulture med Slovenci Videmske pokrajine.

Nastalo je leta 1955, da bi z njim ohranjali slovenski jezik in navzočnost v regiji, v desetletjih pa se je razvilo v jedro kulturnega, izobraževalnega, raziskovalnega in socialnega delovanja v Benečiji.

V letih po ustanovitvi je imelo društvo tudi politično vlogo, ko je predstavljalo Slovence Videmske pokrajine. Čeprav so bili beneški kulturni delavci zaradi svojega narodnega, kulturnega in političnega dela pogosto preganjani, politično in socialno odrinjeni ter celo zaprti, jih to ni ustavilo. Člani društva so se v zadnjih letih posvetili razvijanju filmske dejavnosti, že tradicionalno močna pa je založniška dejavnost, ki bralcem vsako leto postreže tudi s Trinkovim koledar-

jem. V njem je mogoče spoznati slovensko skupnost v Furlaniji, njeno kulturo in ljudsko izročilo, zgodovino, literarno in likovno ustvarjalnost, čezmejno povezovanje in sodelovanje med Posočjem in Furlanijo. Več: rtvslo.si, STA, www.dnevnik.si.

(M. M.)

Kobariški muzej praznuje svoj dan

Ob dnevu Kobariškega muzeja so častno članstvo v tej ustanovi podelili italijanskemu zgodovinarju Lucciu Fabiu. Članstvo si je prislužil s prizadevanji, ki so veliko prispevala k uspešnemu delu Kobariškega muzeja. Posebno priznanje za pomoč pri promociji leta 1990 ustanovljenega vojnega muzeja pa so podelili severnoprimorskemu aktivu Društva novinarjev Slovenije. Na slovesnosti, ki jo je dopolnil tudi osrednji govornik Damjan Prelovšek, direktor direktorata za kulturno dediščino na ministrstvu za kulturo, so odprli tudi gostujočo razstavo Koroške obmejne utrdbe s podnaslovom Trdnjave skozi stoletja. Dan Kobariškega muzeja obiskovalce te ustanove vsako leto spomni na 24. oktober leta 1917, ko se je začela t. i. kobariška bitka, ena najznamenitejših bitk na Soški fronti, ki velja za osrednji dogodek 1. svetovne vojne v letu 1917. Ker bo naslednje leto od bitke, s katero se je Soška fronta končala, minilo 90 let, nameravajo v Kobaridu leta 2007 pripraviti mednarodni simpozij, širše občinstvo pa bodo na Kobariško bitko spomnili tudi s koncertom vojaških godb na osrednjem kobariškem trgu. Več: www.rtvsllo.si, www.mladina.si, STA.

(M. M.)

Kobariški muzej.

Foto: www.kobariski-muzej.si

Predsedovanje Slovenije EU 2008: Program kulturne promocije

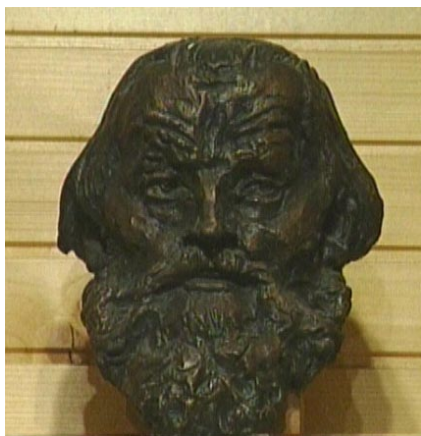
Ministrstvo za kulturo RS je oblikovalo program kulturne promocije ob predsedovanju Slovenije EU. Vsebinsko se navezuje predvsem na Evropsko leto za medkulturni dialog 2008. v EU, sestavljen pa je iz posebnih projektov predvsem osrednjih kulturnih ustanov v Sloveniji in tujini. Vsebuje tudi dogodke, ki so vezani na pomembni obletnici: Plečnikovo leto 2007. in 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja. Otvoritvena dogodka bosta potekala januarja 2008 v Bruslju: koncert Slovenske filharmonije v palači Bozar in razstava del Jožeta Plečnika z naslovom Tiranija udobnega avtorja Borisa Podrecca.

V letu 2008 so napovedani še drugi dogodki in srečanja, med njimi razstave o Primožu Trubarju, slovenskih impresionistih in I. svetovni vojni, nato mednarodni simpozij o pomenu jezika za obstoj narodne identitete z naslovom Jeziki, identitete, pripadnosti ter predstavitve lipicancev. V sklopu medkulturnega dialoga, ki je ena štirih prioritete slovenskega predsedovanja EU, bo

potekalo slovesno odprtje Evropskega leta medkulturnega dialoga 2008, pozneje pa še mednarodna konferenca z naslovom Evropa, svet, humanost.

Palača Bozar v Bruslju.
Foto: www.bozar.be

Primož Trubar. Foto RTV Slovenija

V okviru obogatitve že obstoječih domačih prireditev je v program uvrščen tudi 39. Tabor slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Tega tradicionalnega srečanja pevskih zborov iz Slovenije in zamejstva se vsako leto udeleži do 250 zborov in približno 5.000 pevcev, spada pa med največje pevske manifestacije v Evropi. V letu

2008 bi na tabor povabili pevske zборе iz vseh držav članic EU, ki bi imeli na predvečer tabora koncerte po Sloveniji, v nedeljo pa bi se pridružili množični pevski prireditvi v Šentvidu. Zbori bi nastopili s programom svojih ljudskih pesmi, na osrednji prireditvi pa bi se pridružili izvajanju slovenskega programa.

(M. M.)

Pesem združuje, Tabor 2006.
Arhiv KPD Bazovica

Napoved kulturnih središč naslednjega štiriletja

Naslednje leto bo središče evropske kulture Luksemburg, leta 2008 Liverpool, leto pozneje bosta kulturni prestolnici Linz in Vilna, leta 2010 pa bosta program pripravljala Essen in Pecs. Slovenija prihaja na vrsto leta 2012.

Čeprav se zdi leto 2012 še zelo oddaljeno, so svojo kandidaturo za naziv evropske kulturne prestolnice že potrdila mesta Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. Vzporedno z Ljubljano bo pozornost usmerjena tudi na Portugalsko, ki bo leta 2012 prav tako gostila projekt evropska kulturna prestolnica. Leta 2009 bo namreč začel veljati nov

režim, ki predvideva, da si bosta naziv evropska kulturna prestolnica vsako leto delili dve mesti; eno v državi, ki je bila v Evropski uniji že pred letom 2000, in eno v kateri od novih držav članic. Odločitev za uvedbo novega načina izbiranja evropskih kulturnih prestolnic je bila sprejeta z namenom, da bi prebivalci starih držav članic hitreje spoznali kulturo novih članic, ki do zdaj še niso imele veliko priložnosti za predstavitev.

Projekt evropska kulturna prestolnica je eden od načinov za uresničevanje evropskega slogana Združeni v raznolikosti; mesta pa se za kandidaturo za evropsko kulturno prestolnico med drugim odločijo tudi zato, ker naziv evropska kulturna prestolnica pomeni priložnost za okrepitev kulturne dimenzije. Katero slovensko mesto bo dobilo to priložnost, bo znano do konca leta 2007, ko mora Slovenija predložiti uradni predlog nominiranega mesta, o katerem bo odločala Vlada RS na podlagi predloga, ki ga bo ministru za kulturo posredovala posebna strokovna žirija. Več: www.vlada.si, www.rtvsl.si (M. M.)

RAZPISI

Svet za narodne manjšine RH

Svet za narodne manjšine RH je na spletni strani agencije Stina (www.stina.hr) objavil razpis za finančno pomoč v prihodnjem letu. Prijavitelj se lahko društva in organizacije narodnih manjšin, ki delujejo najmanj leto in pol, rok za prijave, ki jih je treba poslati po pošti, je 23. november. Več: www.stina.hr

ŠTUDIJ V RS

Obvestilo Visokošolske prijavno-informacijske službe

Vsi, ki želijo prevzeti overjene kopije dokumentov, ki so jih priložili prijavi, jih lahko do 1. decembra 2006 dvignejo osebno v času uradnih ur na Visokošolski prijavno-informacijski službi Univerze v Ljubljani (Ljubljana, Kongresni trg 12).

Letos v RS 91.582 študentov

V letošnjem študijskem letu je v visokem šolstvu vpisanih 91.582 dodiplomskih študentov, kar je 622 manj kot lani. Največ študentov, 57.266 (62,5 %), študira na ljubljanski univerzi, s 23.821 študenti (26 %) ji sledi mariborska, tretja pa je Univerza na Primorskem (5.383 študentov). Opazen je premik vpisa z javnih univerz na zasebne visokošolske zavode, saj se je na tri javne univerze vpisalo 1.893 študentov manj, na Univerzi v Novi Gorici in samostojnih visokošolskih zavodih pa je vpisanih 1.271 študentov več. Delež študentov na družboslovju se zmanjšuje, letos jih je le 32,4 odstotka, kar pomeni 3.000 študentov manj. Nekoliko se je povečal vpis na področju zdravstva in sociale, kjer je letos vpisanih sedem odstotkov študentov, ter na področju matematičnih ved in računalništva, kjer trenutno študira osem odstotkov študentov. V prvi letnik je letos vpisanih 27.423 študentov.

ZANIMIVOSTI

V Kamniku most iz plastike

V Kamniku so stekle priprave za gradnjo mostu čez Kamniško Bistrico, narejenega iz polimerov oz. plastike. Z evropskimi in državnimi sredstvi grajeni most naj bi bil za četrtno cenejši od betonskih, prav tako pa tudi precej trajnejši, saj bo imel kar 60 let garancije. Prav tako naj bi bilo cenejše njegovo vzdrževanje, izgradnja pa mogoča v izredno kratkem času – dokončan bi bil predvidoma v letu 2008. Občina računa tudi na vzpostavitev proizvodnje tovrstnih mostov prav v Kamniku, saj je kar četrtnina od 1.200 slovenskih mostov potrebna obnove. Edini podoben most v Evropi stoji v Španiji, v ZDA pa jih je že 120.

Kamnik: od smeti do mostu.

Foto: RTV SLO

Umetni otok pri Izoli

Na južnem Primorskem – tako naj bi se po regionalizaciji Slovenije imenovala Obala – bo namesto tehnološkega parka med Izolo in Kopro m zgrajen umetni otok, ki ga je država vtkala v svojo razvojno

strategijo do leta 2023. Po mnenju okoljevarstvenikov bi ta otok za plitko morje pomenil velik tujek in tudi ogrozil morske organizme, ker bi stal v bližini rastišča zavarovane morske pozejdonce.

Ideja o postavitvi otoka pred Izolo ni nova, otok med Belvederjem in starim izolskim mestnim jedrom so smeli arhitekti zarisali že pred dvajsetimi leti, a mu lokalne oblasti niso bile naklonjene. Projekt je znova postal aktualen najprej ob gradnji avtocestnega odseka od Kozine do Bivij in zatem ob gradnji predora pod Markovcem oz. hitre ceste med Kopro m in Izolo. Ob izkopu bodo namreč nastajale velike količine

materiala, po postavitvi neke vrste kadi iz apnencev pa naj bi flišni material uporabili kot notranje polnilo otoka. Vrednost investicije je ocenjena na okoli sto milijonov evrov: trideset milijonov evrov bi primaknili iz proračunov, šestdeset milijonov evrov iz evropskih sredstev, deset milijonov evrov pa naj bi v gradnjo vložili zainteresirani zasebniki. Otok naj bi se raztezal na 30.000 kvadratnih metrov površin, v višino meril tri metre, na njem pa bi poleg kopališč uredili še promenadno pot, turistični center in zabavišča.

Robert Turk iz Zavoda za varstvo narave v Piranu pa opozarja, da tak otok zagotovo predstavlja novo motnjo v morju in da tako načrtovanje ne pomeni trajnostnega razvoja. Po njegovih besedah se govori o projektu, vrednem milijarde tolarjev, hkrati pa pristojni niso sposobni zagotoviti upravljanja niti že zavarovanih morskih območij in spremljanja obstoječega stanja.

(M. M.)

Načrt otoka, ki naj bi v okviru razvojnih načrtov Slovenije nastal pri Fiesi.

Foto RTV SLO

V Planici načrtovan nordijski center

V Planici naj bi do leta 2013 zrasel nov nordijski center, edini športni vladni nacionalni razvojni projekt, ki bo stal 100 milijonov evrov, od tega 40 % iz evropskih strukturnih skladov.

Obnova skakalnic in opreme, gradnja tekaškega stadiona s sistemom za umetno zasneževanje ter žičnico, izgradnja nogometnega stadiona z atletsko stezo, ureditev kolesarskih in sprehajalnih poti ter park kulturne dediščine naj bi potekali v več fazah, začetna že prihodnje leto.

Predsednik Smučarske zveze Slovenije (SZS) Stane Valant pozdravlja načrte vlade in meni, da gre za prvo realno priložnost, da Planica postane sodoben nordijski center; ob tem omenja cilj SZS, da bi okrog leta 2011 pripravili svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju, in željo, da bi muzej smučarskih skokov in poletov po vzoru nekaterih drugih velikih središč postavili tudi v Planici.

(M. M.)

Vigenjc

Vigenjc - žebljarska kovačnica v Kropi in drugih fužinarskih krajih na Gorenjskem. Nastal je z razvojem železarstva v srednjem veku. Proti koncu 19. stoletja so številni vigenjci propadli; ustanovitev žebljarske zadruge v Kropi 1894 je prinesla postopen prehod od kovaštva v vigenjcu k industrijskemu kovaštvu. Vigenjc je bil največkrat kamnita stavba z odprtimi ostrešjem in značilno privzdignjeno strešico nad slemenom strehe. Imel je do pet kovaških ognjišč in praviloma je stal ob vodi. V vigenjcu so kot žebljarske delale tudi ženske.

(M. M.)

Notranjost vigenjca Vice, Kropa.

Foto: Slovenski etnološki leksikon

Fužinarski delavci v fužinah Stara Sava konec 19. stoletja. Foto: SEL

Umrl baletnik Pino Mlakar

Baletnik Pino Mlakar se je rodil 2. marca 1907 v Novem mestu. Plesal je v Zürichu, Berlinu, Münchnu, med letoma 1946 in 1960 pa je bil član ljubljanske opere. Plesni poti se je zapisal leta 1927 na Koreografskem inštitutu Rudolfa Labana v Hamburgu, kjer je srečal leto dni mlajšo Mario Luizo Pio Beatrice Scholz, s katero sta več kot 70 let delila življenjsko in umetniško pot. Baletni par je po neločljivem spoju lastne baletne umetnosti poznala vsa Evropa. V času svojega delovanja sta poskrbela za koreografski opus, ki obsega 50 baletov, od katerih je 12 celovečernih. Med temi velja omeniti predvsem baleta Vrag na vasi in Lok, ki sta bila ustvarjena le za dva plesalca.

Baletnikoma je po drugi svetovni vojni uspelo postaviti profesionalne temelje ljubljanskega baleta in ustanoviti slovensko državno baletno šolo. Pino Mlakar je svojo ljubezen do plesa in odra povezal tudi s pedagoškim delom in 25 let kot redni profesor poučeval na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. V nemščini sta izdala dve knjigi, ki sta pomemben dokument o 300 letih razvoja evropskega gledališkega plesa. Pino Mlakar je v slovenščini napisal še knjigi Ples kot umetnost in gledališče ter Srečne zgodbe bolečina. Za svoje ustvarjanje in prispevek k razvoju slovenskega in svetovnega baleta sta Pia, ki je umrla leta 2000, in Pino Mlakar tako doma kot v tujini prejela številna priznanja, med drugim trikrat Prešernovo nagrado. Več: www.rtv slo.si, www.24ur.com

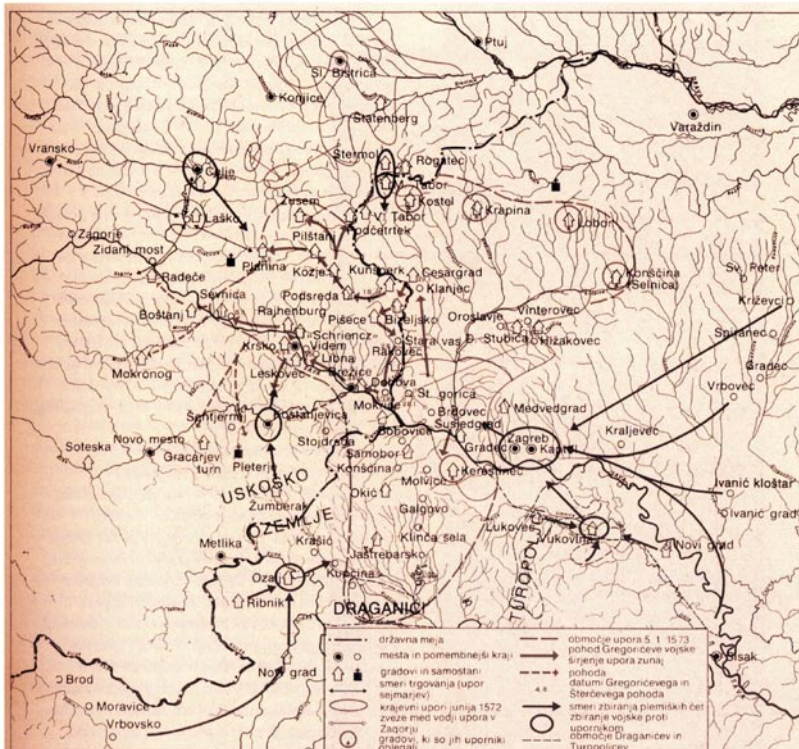
(M. M.)

Zakonca Pia in Pino Mlakar sta v razvoju slovenskega baleta pustila svoj neizbrisni pečat. Foto: POP TV

Zakonca Mlakar sta jesen življenja preživel v svoji hiši ob Krki v Novem mestu

Z. VII. Hrvaško-slovenski kmečki upor 1573 (od 29. 1. do 5. 2.) (B. Grafenauer)

Janez Vajkard Valvasor

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
 Savska 41, 10 000 Zagreb

Veleposlanik:
 prof. Milan Orožen Adamič

Uradne ure:
 ponedeljek - petek od 09.00 do 12.00
 tel.: (01) 63 11 000, (01) 63 11 011,
 faks: (01) 61 77 236,
 el. pošta: vzg@mzz-dkp.gov.si
 konzularni oddelek: tel.: (01) 63 11 014 ,
 faks: (01) 61 21 511

Konzularni dan na Reki:
 Slovenski dom KPD Bazovica
 Ul. Podpinjol 43:

8. november:
 10.00 – 13.00 in 16.00 – 18.00.

Primož Trubar